

GORENJEJEC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 5-60 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnistvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Izhaja vsako soboto

zvečer

Inserati se računajo za celo stran 50-K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravištvu naj se blagovoljlo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Binkoštni torek v Kranju.

Za zvezo kmetijskih podružnic sklican javni shod je bil prav dobro obiskan. Bile je navzočih krog 150 posestnikov-kmetov v dvorani hotela »Nova pošta«.

Shod je bil odprt nekaj po eni uri popoldan. V predsedstvu so bili: posestnik J. Koželj, nadučitelj Fr. Luznar in J. Jenko. Govoril je g. cesarski svetnik in ravnatelj kmetijske družbe kranjske. Glavne misli iz njegovega temeljitega in prepričevalnega govora bi bile: Svoječasno se je napadla kmetijsko družbo, ker se je ustanovila v Kočevju podružnica kmetijske družbe, katera je združevala vse ondotne nemške kmetijske podružnice. Bilo je to po družbenih pravilih nekaj naravnega in dopustnega. Sedaj se snuje zveza kmetijskih podružnic na Gorenjskem. Moje mnenje je, da pod en klobuk vse ne pojde, pač pa bi kazalo za manjše okoliše z enakimi gospodarskimi težnjami osnovati posebne zveze, tako n. pr. za kranjski okraj, poljansko dolino, Bohinj i. t. d. Take zveze bi bile bolj akademiskega značaja, bolj na papirju, v varstvo gospodarskih koristi več združenih podružnic. Po pravilih kmetijske družbe so te zveze dovoljene. Da bi se branilo ustanovitev, ni nikakega vzroka, oziroma zakonite ovire. Saj je celo podružnicam dovoljeno samostojno občeati s posameznimi uradi. Izraža se pogojno za manjše okoliše, ker bi sicer bilo treba več denarja in dela, pri manjšem okolišu bi se to zmagalo brezplačno. Razklada razširitev in snovanje kmetijskih podružnic. Bile so najprej ustanovljene za posamezna okrajna glavarstva, ko se je ideja kmečke organizacije razširila, so se raztegnile na sodne okraje, potem na občine in danes je že mnogo vasi, katere imajo svoje kmetijske podružnice. Zveza podružnic

pa bodi že taka ali taka. Dela na kmetijskem polju je dovolj. Imajo svoj pomen in svojo korist. Potreba je še več poučnih govorov, rednih kmečkih sestankov i. t. d. Saj vemo, kako je s kmečkim stanom. Ima mnogo dela, mnogo truda, a kakšen je njegov gmotni uspeh? On potrebuje še mnogo pouka, da dobimo res brihtnih kmetov. Poleg glavne družbe bi bile potrebne tudi manjše zveze, seveda v zelje in v škodo drug drugemu bi se ne smelo hoditi. Saj na Kranjskem se za kmečki pouk stori bore malo. Imamo dvainpol kmetijska potovalna učitelja. Kaj je to proti Goriski, Istri, Dalmaciji, kjer ima vsako glavarstvo svojega potovalnega učitelja. Kmečki poučni shodi bi se morali vsaki teden, da bi se dosegel dovoljen uspeh. Kmet je agrarec, ali beseda kmet se ne krije prav s pojmom agrarec. Hudo je dandanes za kmečkega posestnika. Kaže na posamezne slučaje v gospodarstvu, n. pr. da se lepi, pitani voli prav slabo prodajajo, a izreza stane veliko. Ni pravih cen; če pa teh ni, kmet ne more nič pri-gospodariti. Kmet mora gledati na stanovske koristi, zakaj so se sesli n. pr. nemški kmetje pred kratkim na Dunaju v mogočno četo kakih 25.000 mož? Da se navzamejo duha in napijejo moči za nadaljni gospodarski boj in napredek. Saj kmet itak nima družega kakor žuljave roke. Tedaj se mora prilagoditi obstoječim razmeram. Zato treba, da je tudi dobro duševno podkovan. Med našimi kmeti manjka voditeljev, manjka takorekoč — oficirjev. Vsled tega treba še mnogokaj ukreniti. Pri naših podružnicah je tako, ako imajo dobre, vnete, požrtvovalne in svoj čas razumevajoče načelnike, delujejo izvrstno, sicer vlada pri njih spanje pravičnosti. Velike koristi je skupen nakup kmetijskih potrebščin, koliko se na ta način prihrani le na vozni. Organizacija kmečkega stanu se mora

izvesti še bolj kakor doslej, stopiti moramo vse bolj trdno skupaj, če se hočemo rešiti. Saj vidimo v življenju, da vsak razred deluje za sebe, za svoj stan. Poglejmo le, kamor hočemo! Kmetje se moramo stanovsko dvigniti. Združujejo se meščanski, stanovi in vsi povdarjajo svoje koristi, katere hočejo doseči. Poglejmo kako odkritosrčno to izpovedujejo delavci. Boj se bode vedno bojeval, zmagoval bode, kdor bode bolj stanovsko združen in duševno podkovan.

Glasno pritrdjevanje in odobravanje je pričalo, kako je govornik govoril vsem navzočim od srca. Predsednik vpraša, ako ima k temu govoru kdo kaj pripomniti.

Oglasi se k besedi g. državni poslanec Josip Pogačnik iz Podnarta, kateri je obenem tudi član glavnega odbora kmetijske družbe. Pravi, da je došel kot član kmetijske podružnice na Dobravi pri Kropi. Nikakor se ne more ogrevati za zvezo kmetijskih podružnic, ker po njegovem — kaj bi bilo, če se taka zveza ustanovi na Gorenjskem. Potem bi hotel vsak okoliš, oziroma vsaka pokrajina svojo zvezo. To bi škodovalo družbi. Nastal bi boj. Biti moramo kmet s kmetom. Tudi ne veruje, da bi storile zveze kaj za kmečko izobrazbo. Kočevci, pravi, so ustanovili svojo zvezo iz nacionalnih, narodnih ozirov. Ali pride danes kak kmet na občni zbor sosednje podružnice? Saj se načelniki podružnic lahko shajajo k pogovorom mesečno v Kranju! Če se tudi zveza ustanovi, bode prvo leto nekaj udeležencev na predavanjih, potem čimdalje manj. Jaz sem za svojo osebo proti taki zvezi. Sicer priznam, da je v okviru pravil kmetijske družbe popolnoma mogoča. Jaz pravim: Ako se taka zveza ustanovi, prične se proti družbi boj, in sicer bi bil početek dne 1. junija na Novi pošti v Kranju.

PODLISTEK.

Francozje na Predelu in Naborjetu 16. majnika 1809.

Zgodovinski spomini.

II.

Avstrija se je morala takrat proti zmago-nosnemu Napoleonu hkrati bojevati na severu in na jugu. Natančneje o tedanjem, za Avstrijo skrajno neugodnem splošnem položaju bomo slisali, kadar se dotaknemo zgodovinskih spominov, nanašajočih se tudi na našo Gorenjsko. Za danes je za nas le važno poizvedeti za tednji položaj, ki se je do-igraval na Laškem, oziroma od tam semkaj proti osrčju naše dežele. O tem nam pripoveduje po-kojni zgodovinar Vrhovec (Zgodovina Novega Mesta str. 166) takole: »To leto so bile ravno naše slovenske dežele, ker so se dotikale s svo-jimi mejami Napoleonu podklonjene Italije, za vo-jaske operacije jako važne. Na Kranjskem so se postavile avstrijske čete v Savski dolini od Ljubljane do Trbiža (torej ravno v naši Go-renjski) ter zasedle od Trbiža in Beljaka tja do Gorenjega Dravburga na Koroskem vse ceste, ki drže na Italijansko. Dne 10. aprila se je jela po-mikati vojska preko Predela na Goriškem proti Italijanskemu. Pričetek vojske je bil jako srečen. Od 14. do 18. aprila so bili Francozje pobiti, kjer-

koli so se pokazali, a ker je ravno isti čas jel Na-poleon potiskati na Nemškem nadvojvodo Karola nazaj, umikati se je morala avstrijska vojska pred Francozi tudi tu. En njen oddelek, ki ga je vodil Gyulay (hrvaški ban) se je pomaknil v po-četku meseca majnika na Kranjsko. Pri Raz-drtem, v Podvelbu, Logatcu in v Ljubljani so nameravali krepko se v bran postaviti, ko bi Francozje hoteli preko Kranjske udariti v srce Avstriji. A ves napor je bil zastonj. Dne 17. maj-nika so pregnali Francozje Avstrijance iz trdnjave Naborjet, dne 18. majnika s Predela, ravno tiste dni pa so morali popustiti Avstrijanci tudi utrjene kraje na Notranjskem ...»

Po teh splošnih opazkah se vrnimo zopet nazaj k našim junakom na Predel in Naborjet. Avstrijska vojna uprava je v tistih časih zagrešila veliko napako, da je pustila dve strateško tako važni točki do zadnjega trenutka neutrjeni. Da bi bil Predel in Naborjet primerno in — kar je najbolj važno — pravočasno utrjen, bi se Fran-cozom nikdar ne posrečil prehod tod skozi na Ko-roško, oziroma v osrčje notranjih dežel. Tako pa so, kakor smo že zadnjič slisali, pričeli z delom utrje-vanja šele jeseni 1808, torej tik pred durmi tretje francoske okupacije. Zgodnja zima je prekinila delo, a ob zgodnji spomladi 1809 se je Napoleon že od vseh strani izkušal polastiti Avstrije; tedaj na uspešno dovršitev prepoznal pričetega dela

ni bilo mogoče več misliti. In tako je prišlo, da je ob kritičnem času utrdba na Predelu obstojala le iz dveh lesenih kladar (Blockhäuser), primerno opremljenih z okopi ter nasipi. V tej provizorični utrdbi je bilo, kolikor znano, le deset kanonov, zi-veža pa komaj za šest tednov. Posadka je obsto-jala iz 222 Hrvatov, obmejnega polka Slu-jincev (Otočancev); nekako to število ravnoistega polka je branilo tudi sosednjo koroško utrdbo na Naborjetu, ki je najprva padla sovražniku v roke. Po padcu Naborjeta se pridruži ostanek posadke s stotnikom Jankovičem na čelu hrabrim brani-teljem Predela. Poveljnik te posadke stotnik in slavni junak Herman se je z ozirom na nedostatke ziveža resno pomisljal sprejeti Jankovičevo pomoč. Zato je Jankovič s svojo četo vred moral na roko obljubiti Hermanu, da se bo izkušal pri prvi ugodni priliki umakniti s Predela ter jo ubrati na Ti-rolsko. Žal, da se ta »ugodna prilika«, kakor bomo videli ob sklepu, ni ponudila. Ko je padla trdnjava Naborjet, zahtevajo Francozje od poveljnika Pre-dela, da jim izroči trdnjavo. Ko je bila ta zahteva brezuspešna, so Francozje izkušali svojo namero doseči na drug zvit način.

Pripeljali so nekaj v Naborjetu vjetih Otočancev (Hrvatov) seboj, jih po svojem odposlancu pri-vedli pred Hermana z namenom, da se bo dal le-ta ter njegova posadka že od tega, kar jim bodo nesrečni sobojevniki pripovedovali o pogubi Na-

G. poslanec Demšar je tudi proti zvezi. Hoče, da je zgodovina družbe samo strankarstvo. Hvali slovensko ljudsko stranko. Pripoveduje, da se ustanavlja zveza iz političnih nagibov. Nastala bi konkurenca med našimi organizacijami. Posebno se izreka proti predsedniku pripravljelne odbora, da je strankar. Zelo se zaničljivo izraža o delovanju kmetijske družbe, č. s., da ni izpolnjevala svojih dolžnosti.

Predsednik je govornika opetovano opozarjal, naj govori zmerno, ker današnji shod je zgolj gospodarski in ne političen, vsled tega naj politični izbruhi izostanejo.

Seveda je g. ravnatelj Gustav Pirc poučil poslanca Demšarja korenito, kaka polena se je metalo pod noge družbi od gotovih ljudi, da je Demšar območnik ter ga konečno tovariš Pogačnik izvelkel iz neprijetnega položaja. Od udeležencev je moral slišati marsikatero pikro besedo za njegov žalosten nastop.

G. Pogačnik: Kar je govoril g. Demšar politično, ni mislil obračati proti družbi, temveč vse kam drugam. Danes pribijemo samo konstatiranje g. Pogačnika, da vemo, od katere strani se je govorilo politično.

G. deželni poslanec Zabret je tudi proti zvezi vsled tega, ker se je sklical shod od nasprotne stranke. (Katere?) Po mojih mislih se bodo ločili ljudje od družbe. (G. dekan iz Kranja pritrjuje.) Izreče se proti zvezi.

G. Pirc: Še vedno vlada napačno mnenje o tej zvezi. Zveza sama bi štela samo podružnice, ki se priglase, ne posameznih oseb. Pojasni početek in razvoj.

G. Luznar pojasnjuje mirno cel početek od kraja. Namen zveze je zgolj gospodarski, brez kakih drugih primesi. Tako zvezo rodi potreba časa.

G. Koželj: Navadno se veliko govori in malo stori. Tako je danes. Ne vem, da so nekateri gospodje tako silno vneti proti kmečki organizaciji, imajo pa sicer organizacijo vedno na jeziku. Če kmet ne bode držal skupaj in se skupno navduševal za svoje ideale, kam pridemo. Vprašam, kako so se delila letos krmila? Kdo je kaj dobil? Klici: Tako je! Kmeta se ni nič vpoštevalo.

G. Val. Benkovič iz Kamnika: Kmetijska družba je politično društvo, to že vsled tega, ker se mora občni zbor naznaniti okrajnemu glavarstvu. (Smeh, ugovori: ta še društvenega zakona ne pozna.) Pojasni se, da je treba naznaniti celo vsak strokovni shod n. pr. krojačev, čevljarjev i. t. d. oblasti.

G. Pirc stavi nato predlog: V Kranju zbrani člani se naj izrečejo, ali se ustanovi zveza za celo Gorenjsko ali za posamezne okraje.

G. Jenko pripomni, da proti predlogu radi cele Gorenjske od pripravljelne odbora ni zaprek, da so pa ožja zveza za kranjski okraj ustanovi, ker so se izrekle za ta namen že podružnice in priglasile svoj pristop. Dosedaj rabljeno besedilo »za Gorenjsko« pa ni merodajno.

Pri glasovanju, ali naj bode zveza za celo Gorenjsko se vzdigne 24 (dvajset in štiri) rok izmed navzočnikov, kar predsednik določno konstatira. Znanih je pa celo nekaj slučajev, da so gla-

sovali nečlani kmetijske družbe ter vzdignili roke. (Imena so na razpolago.) S tem konca še ni bilo. G. dekan Kobler zahteva, da se shod zaključi. Predsednik pa pozove člane priglasičenih podružnic, da še dalje ostanejo, ostale pa prosi, da zapuste dvorano. G. dekan v sveti jezi kliče: Sedaj vemo, da so postranski nameni snovali zvezo, ker se moj predlog ne da na glasovanje, da se današnji shod zaključi.

Kaj sedaj? Nekateri kratkovidneži so govorili, da je bil shod razbit. Vendar se je mirno skončal in vprašanje radi ožje zveze je še vedno odprto, seveda ne za celo Gorenjsko, temveč posamezen okraj in za podružnice, ki se same žele priklopiti. Nekaj krivde leži tudi na predsedniku, ker je vodil zborovanje tako, da se niti dnevni red ni izčrpal. Bode sola, da se vedno ne sme preveč objektivno postopati. Sicer temu ni nikake škode. Za prave kmete je bil to naborni dan. Spoznali so se kmečki prijatelji, kateri pripadajo k hvalisani slovenski ljudski stranki. Razkrinkali so se pred ljudstvom.

Zato je pa te vtise, to fotografijo binkošnega torka treba zanesti med najširšo maso, v posamezne vasi in te ljudi natanko poučiti o vsem. Snovatelji so ostali dosedaj v rezervi, iz te rezerve je pa treba stopiti ven na plan, ven med kmečki stan in ga poučiti o tem in onem po vaseh, če treba, po posameznih hišah veliko bolj uspešno, nego bi bilo to mogoče v Kranju dne 1. junija 1909!

Somisljeniki in prijatelji, pripravljajte tla! Mnogo vprašanj je treba pojasniti in razložiti. Kmetom pa odkrimo zakulisne spletke nekaterikov.

Volitev v Selcih.

(Dopis.)

Po dolgem času so bili mogočni vodje S. L. S. v našem okraju zopet presenečeni nad porazom, ki so ga tako nepričakovano doživeli, misleč, da je že vsa selska občina v njih rokah. Čoč je že mislil, da se mora njegovemu zanikrnemu gospodarstvu pokoriti cela občina, kakor da bi ne bilo več moža v občini, ki bi se upal očitno nastopiti zoper Čočovo voljo in sploh zoper njegovo jalovo gospodarstvo. Da, oče Čoč, lahko ste izprevidili, da jalovost nima več temelja v naši občini in kmalu bode vse razrušeno, kar ste zidali. Pri zadnjih volitvah smo videli, da ste zelo oslabei in se bolj, kakor smo si mislili.

Četudi je med volitvijo ves čas od 7. ure zjutraj do pozne 2. ure ponoči švigalo šest duhovnikov med volilci, se jih naši odločni možje niso ustrašili ter so bili le ogorčeni nad nedostojnim postopanjem naših gospodov duhovnikov, kateri so vse prej kakor Kristusovi namestniki-duhovni. Dovolj žalostno in sramotno za tak stan, ako se že priprosto ljudstvo zgraža in izreka take sodbe o njih, kakršne so se slišale pri zadnjih volitvah. Selski župnik ni volil nič manj, kakor devetnajstkrat in ko so mu ugovarjali pošteni možje, da to ni pravično, se je razgetal in pravil, da »še, še bom volil«.

se je hkrati vlila kri liki divjemu hudourniku. Ali vse to ni oplašilo sovražnika. Z divjim naskokom so planile vedno nove čete preko trupel svojih tovaršev. Če se pomisli razmerje žrtev z neznatno posadko, se mora ta boj pristevati med najljutejše, kar jih iz tistega časa zgodovina pozna. Strašna morija je trajala ure in ure, a še vedno brez uspeha za sovražnika. Že so naši hrabri junaki mislili, da bodo prisilili sovražnika poiskati si drugega izhoda, ali glej, naenkrat prileti havbična granata na leseno utrdbo ter jo užge. Divji krik upa zmage zaori iz ust sovražnika. Oni granati so sledili še druge, veter pospeši ogenj lesene utrdbe, naši junaki uvidijo — svojo strašno smrt pred seboj.

«Izgubljeni smo, ali kapitulirati nečemo!» tako so se bodrili in tako se je tudi zgodilo. Že jih je nekaj padlo žrtvi ognja, a drugi se love nevstrašeno dalje. In ogenj se je že bližal zalogi smodnika, tedaj pa plane med gostim dimom nevstrašeni poveljnik Herman z ostankom svoje posadke skozi vrata utrdbe venkaj ter se zakadi sredi med najgostejše vrste sovražnika. To se je zgodilo ob dveh popoldne. Začne se znova klanje mož proti možu, naši, dobro vedoč, da je to njih zadnja ura. Dolgo se brani Herman, dasiravno od več strani krvaveč; naposled vendar vsled prevelike izgube krvi onemore in šele tedaj se Francozom posreči, da ga

Kriti se vedno, da vera peša in to ni čudno, saj bode še bolj pešala, ako bomo imeli take izglede od naših dušnih pastirjev, kakor smo baš pri volitvi imeli priliko opazovati. Župnik iz Zeleznikov je tudi cel dan v Selcih potratil in stirikrat volil, dasiravno se pol leta ni v Zeleznikih. Človek bi mislil, da tak mož vsaj nekaj drži na svoje dostojanstvo in poštenost ter ne bode šel proti zakonitim potom delat propagando za Čoča. Sodbo o novem gospodu župniku si bodo zavedni Zelezničarji lahko napravili. Ker je gospod župnik baje nekaj naprednih Zelezničarjev videl tudi v Selcih na tisti dan pri volitvi, si je privoščil takoj drugi dan pri šmarnicah naprednjake in se izrazil nekako tako, da tistim šmarnice nič ne koristijo, ki hodijo v Selca volit liberalce, ker dvema gospodom se ne more služiti. Za gospoda župnika bi bilo gotovo tudi bolj prav, da bi bil ostal doma, ker v prihodnjic naj na tak način ne pride več volit, da potem provzroči in pomaga k razveljavljenju volitve.

Prezreti ne smemo pa tudi gospoda župnika iz Dražgoš, kateri je lahko izprevidel, kako zelo je priljubljen med svojimi soobčani. V volilnem lokalu se je to najbolj videlo. Vrli in vobče spustovani učitelj gospod Ivan Štupica je stal v sredini svojih volilcev in se prijazno pogovarjal s svojimi soobčani in prijatelji, ko se na ondotnega župnika niti ozrl ni nihče, četudi teh volilcev ni bilo le 20, ampak bilo jih je nad 40, samih zavednih Dražgošancov, ki so nevstrašeno, mirno in pošteno oddali svoje glasove. Videlo se je, ko so se že osiveli volilci zbrani okrog gospoda Štupica zgražali nad lopovščinam, ki jih je uganjala Čočova stranka.

Gospod učitelj Iv. Štupica je bil neprestano napadan od Čočove stranke, kakor tudi od Čoč samega, ki bi ga najraje vtopili v žlici vode, in to zato, ker njega ne hvali in ga tudi ne ve za kaj, ker Čoč do danes v naši občini kot župan ni nič naredil koristnega brez svojega dobička in tudi ni nič naredil kot poslanec.

Upam, da bode slavna oblast na podlagi dovolj jasnih dokazov volitev razveljavila in razpisala novo volitev, ki nam bode prinesla gotovo zadoščenje, ako stori vsak naš somisljenik svojo dolžnost. Volilec.

Poučni listek.

Nekoliko o naši ustavi.

Delokrog državnega zastopstva.

Dalje.

§ 12. Vsi drugi predmeti postavodajstva, ki v tem zakonu niso izključno pridržani državnemu zboru, spadajo v delokrog deželnih zborov, v državnem zboru zastopanih kraljevstev in dežel in se ustavno rešujejo v teh in s temi deželnimi zbori.

Ako pa bi kak deželni zbor sklenil, da se ta ali oni njemu prepuščen predmet zakonodajstva obravnava in reši v državnem zboru, preide tak predmet za ta slučaj in glede dotičnega deželnega zbora v delokrog državnega zbora.

Omeniti moramo še zlasti nadaljni § 14 zgoraj imenovanega osnovnega zakona, ker je v zadnjih letih postal posebne važnosti v naši

borjeta, oplasiti tako, da bo utrdbo brez boja predal sovražniku. Toda tudi s to zvijačo so se Francozje opekli. «Stotnik Herman,» tako piše «Agramer Tagblatt» v enih svojih izbornih člankih, posvečenih Predelu, »je mirno poslušal celo prigovarjanje, na to pa odgovoril: «Naročeno mi je trdnjavo braniti do skrajnosti. Ne bojim se smrti. Kdor se zaveda vzvišenega poklica braniti domovino, ta mora biti pripravljen vsak čas, da zanjo tudi umre. Hočem slavno pasti na polju časti.» Te besede in ta nastop še mladega junaka je provzročil med posadko neizrečeno navdušenje. V tem vzvišenem, odločilnem trenutku je stavila posadka napram svojemu poveljniku svečanostno obljubo: «Kot pošteni sobojevniki hočemo pomagati drug drugemu, vstrajati in mi rajše pademo, kakor da bi se udali.» K temu dopisnik omenjenega lista pristavi: «Sveta četa to, ki je posvetila svojo smrt domovini!»

Ko so Francozje uvideli, da je vse pogajanje zastoj, so se hitro pripravili na naskok in ni še preteklo pol ure od onega zgodovinskega pogovora, že je udari kakih 5—6000 mož Serrajeve divizije proti okopom. Ali tudi naši junaki so pričeli vršiti svojo dano obljubo. Kanoni so pokali, grmeli, a zdolaj pod njimi so padali Francozje kot snopje pred srpom žanjic, cele grmade padlih trupel je pokrivalo pobočje soteske, izpod katere

usmrte. Kakor so par ur popreje prisegli, tako so hrabri Hrvatje tudi storili: padli so do zadnjega v bližini svojega poveljnika. To se je zgodilo na tistem mestu, kjer stoji danes kamniti spomenik, zvan Hermanov spomenik. Izmed cele posadke je ostal le nek narednik s štirimi možmi, toda le vsled srečnega slučaja. Težko ranjeni so namreč obležali pod utrdbo in ker so Francozje mislili, da so mrtvi, so jih pustili ležati. Ali ko pa pride noč in je sovražnik že izginil, se teh pet junakov dvigne ter reši. Težko ranjenega stotnika Jankovića so pa Francozje vjeli.

To je kratko, po zgoraj označenih — mislim najboljših virih — posneta zgodovina, nanašajoča se na naslov tega podlistka. Kadar katerega naših hribolazcev in potnikov zanese v te kraje, bodisi da gre na Mangart, ali v boysko dolino, naj postane, ko gre mimo nove trdnjave na Predelu, pri Hermanovem spomeniku, in naj se spomni, da so to sveta tla! Škopila in močila jih je kri slavnih junakov, naših bratov Hrvatov, ki so se tamkaj častno borili, padli in umrli — za cesarja, za domovino!

... c.

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“ po vseh gostilnah in kavarnah!

državi. Ta paragraf se glasi doslovno: Ako se pokaže nujna potreba za take odredbe, za katere se zahteva ustavno pritrdilo državnega zbora, ob času, ko ta ni zbran, smejo se iste z odgovornostjo celokupnega ministrstva izdati s cesarsko naredbo, ako ne nameravajo nikake izpremembe državnega osnovnega zakona, nobene stalne obremenitve državnega zaklada in nobene prodaje državnega imetka. Take naredbe imajo začasno postavno moč, ako so podpisane od vseh ministrov in razglašene z izrecnim nanašanjem na to določbo državnega osnovnega zakona.

Postavna moč teh naredb ugasne, če jih vlada ni predložila v potrdilo bližnjemu po njihovem razglasu zbranemu državnemu zboru, in sicer najpoprej poslanski zbornici tekem štirih tednov, potem ko se zbere, ali pa če niso dobile potrjenja ene od obeh zbornic državnega zbora.

Celokupno ministrstvo je zato odgovorno, da stopijo take naredbe takoj iz veljave, kakor hitro so izgubile svojo začasno postavno moč.

Že tedaj, ko se je delala ta postava, so nekateri poslanci svarili pred tem paragrafom. Bodočnost je pokazala, da se je proti paragrafu grešilo več, nego se je moglo slutiti. Že več let naš državni zbor ni rešil nobenega rednega proračuna, izvzemši lansko leto, pa davki so se kljub temu pobirali, nabori se redno vršili, vse po § 14, čeprav je vstvarjen le za izjemne slučaje, če ni zbran državni zbor kakor n. pr. če je kaka huda povodenj in je državna podpora nujno potrebna. Celo novi davki so se uvedli s tem paragrafom — omenimo le sodne pristojbine — da važne trgovinske pogodbe je moral podpreti ta paragraf. Seveda se vlada pri tem sklicuje na to, da sila kola lomi, ker bi se moralo drugače ustaviti vse državno gospodarstvo.

Vendar se vedno močnejše čujejo glasovi, da se mora ta paragraf, ki pomenja smrt ustave ali absolutizem, popolno odpraviti. Dalje prih.

Gospodarski del.

Tedenski sejem v Kranju dne 1. junija 1909. Prignalo se je — konj, 132 glav domače goveje živine, — glav hrvaške goveje živine, 8 domačih telet, — hrvaških telet, 339 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanskih volov. — Pitani voli 100 kg 64—68 K, na polovico 100 kg 58—60 K, za pitanje 100 kg 52—54 K, kumerni 100 kg 36—40 K. Pšenica K 13.50, proso K 7.75, rž K 10.—, oves K 9.—, ajda K 8.50, repno seme K 80.—, fižol ribničan K —, mandalon K —, koks —, krompir K — za 50 kg, seme dom. detelje — vin.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu maju 1909 je 361 strank vložilo 172.894 K 28 vin. 356 strank je dvignilo 141.521 09 K vin. 12 strankam se je izplačalo hipoteknih in občinskih posojil 20.100 K — vin. Stanje hranilnih vlog 4.468.164 K 86 vin. Stanje hipoteknih posojil 2.891.364 K 19 vin. Stanje občinskih posojil 472.850 K 25 vin. Denarni promet 470.690 K 59 vin.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu maju 1909 je 307 strank vložilo 97.664 K 12 vin. 281 strank dvignilo 69.790 K 64 vin. 36 strankam se je izplačalo posojil 88.120 K. Denarni promet 467.262 K 77 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu maju 1909 je 140 strank vložilo 51.754 K 04 vin. 147 strank dvignilo 48.089 K 26 vin. 6 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 8400 K. Stanje hranilnih vlog 1.759.553 K 34 v. Stanje hipoteknih posojil 1.272.436 K 96 vin. Denarni promet 163.509 K 85 vin.

Gosenice so napravile po nekaterih vaseh ogromno škodo. Sadno drevje je tako objedeno, da izgleda kot bi uničil ogenj vse nasade. Ne enega lista se ne dobi na drevju. Tako n. pr. je v vasi Zg. Brnik uničil prsteničar (gosenica) popolnoma vse drevje. Sadja ne bode nič, čeprav je obilno cvetelo. Gosenice prsteničarja se prav kar bubijo v bukone (kakor sviloprejkje), zato se naj te bube pridno sedaj pokončuje. Sicer dobimo te zalege drugo leto še mnogo več. Drugod n. pr. v Naklem, Trbojah i. t. d. je pa mnogo glogovega belina. Kebri, suša, gosenice, kaj naj še ne pride končno nad kmeta!

Nekaj o ravnanju z gnojem v hlevu in na gnojišču. Hlevski gnoj je ter ostane najboljši gnoj za naše sadeže. Zato naj je dolžnost vsakega kmetovalca, da z gnojem kolikor mogoče pravilno ravna, bodisi v hlevu ali na gnojišču, da se iz njega ne izgubi kaj gnojilnih tvarin. Z dobro narejenimi stajami in s skrbnim nastiljanjem moramo skrbeti, da se nam ne poizgubi prav nič skalnice. Staje naj bodo narejene v ta namen popolnoma neprodorne. Tla napravimo ali iz gline, opeke ali betona. Zelo priporočljive staje so tudi iz lesa (otesanih hlodov). Ako naredimo staje iz gline, je moramo na debelo zbiti v tla. Staje naj vedno nekoliko navzdol vise, da se skalnica, kolikor je ni popila stelja, lahko odteka v gnojnični jarek, po katerem se ima vsa preobilna skalnica odtekati v gnojnično jamo. Ta jarek mora biti na koncu staj tako napravljen,

da nekoliko visi, da se skalnica lažje v gnojnično jamo odteka. Ker se začne gnoj razkrajati že v hlevu, naj se skrbi za to, da se nič ubežljivega amonijaka ne pogubi, ker posebno rad uhaja iz gnoja. Bolj skrbni gospodarji, ki puščajo gnoj delj časa pod živino, trosijo v ta namen po gnoju raznovrstne tvarine, s katerimi je mogoče ohraniti ubežljivi amonijak. V ta namen ga potrošajo z gipsom, kajnitom ali šoto. Najboljše sredstvo za to delo je gips, katerega porabimo na dan $\frac{1}{2}$ —1 kg za eno goved. Tudi kajnit je dober za to, tega se pa porabi le $\frac{1}{2}$ kg na dan. Hlevski gnoj bi se še najbolje ohranil, če bi ga pustili toliko časa pod živino, dokler ga ne rabimo. Pri tem bi stelja popolnoma popila skalnico. Živina bi gnoj dobro shodila in stlačila; vsled tega bi se gnoj tudi bolj enakomerno razkrajal. Za tako postopanje z gnojem pa niso pripravi naši kmečki hlevi. Pri nas so hlevi navadno premajhni, pretesni in presoparni. Za to naj se pri nas ne pušča gnoja v hlevu, ker s tem se več škoduje zdravju živine, kakor pa pridobi pri gnoju. Zlasti v konjskih hlevih ni puščati gnoja pod živino, ker iz gnijočega gnoja nastali amonijak in ogljikova kislina škodujeta zdravju. Najboljše je, da gnoj sproti spravljamo na gnojišče. Na gnojišče spravljani in izkidan gnoj pa moramo po vsem gnojišču enakomerno razgrniti in poravnati. Skrbeti moramo, da napravimo povsod enako visok kup. Posamezne vrste gnoja moramo tudi razgrniti po celem gnojišču, da se ves gnoj dobro pomeša, ker drugače ne dobimo gnoj enake sestave. Gnoj se mora dobro stlačiti, da se nam preveč ne osuši. Stlačimo ga najbolje z živino. Paziti moramo tudi na to, da je gnoj vedno zadosti vlažen. S tem pa še ni rečeno, da naj bode ves v luži, kakor vidimo to ravno pri nas pri nekaterih gospodarjih. Najbolj vlažen gnoj obdržimo, če ga po potrebi polivamo z gnojno, posebno v poletnem času naj se to delo pogostoma izvršuje. Za to delo so najboljše večerne ure. Le ako se bode z gnojem vedno pravilno ravnalo, se obvarujemo občutne škode, ker le s pravilnim in umnim gospodarjenjem lahko dosežemo dovoljen uspeh!

Zgodovinski in sloystveni pregled za prih. teden:

6. junija. — 1268. Cesar Karel IV. podeli Tirolsko avstrijskemu vojvodu Rudolfu IV. — 1369. * Jan Hus. — 1380. Turki zmagažo Srbe na Kosovem polju; konec srbske samostojnosti. — 1533. † Ludovik Ariosto. — 1606. * Francoski pisatelj Peter Corneille. — 1787. * Slovničar Janez Smigoc v Halozah. — 1855. † Pisatelj Jozef Kek v Ljubljani. — 1856. † Pisatelj Janez Dolinar v Trstu. — 1886. † Pisatelj in politik Božidar Raič v Ljubljani. — 1886. † Fizik in optik Jozef pl. Fraunhofer; zasledil je takimenovane Fraunhoferjeve linije v spektru ter popravil in izumil mnoge optične instrumente. — 1508. * Prvi slovenski pisatelj in reformator Primož Trubar na Rašici pri Velikih Laščah. — 1794. † Pesnik Gotfrid Avgust Bürger. — 1807. * Pisatelj Juri Koba v Poljanah ob Kolpi. — 1809. * Pisatelj Anton Janes Marko pri sv. Rupertu v Slovenskih Goricah. — 1810. † Skladatelj Robert Schumann. — 1781. * Juri Stephenson, izumitelj lokomotive. — 1815. Zaključek kongresa na Dunaju. — 1854. * Zgodovinar Anton Koblar v Železnikih. — 1870. † Slavni angleški humorist Ch. Dickens. — 1871. † Modroslovni pisatelj France Überweg. — 1190. Friderik Rdečebredec (Barbarossa) utone v tretji križarski vojski v potoku Selephu v Mali Aziji. — 1580. † Louis de Camoens, Portugalec, največji epik nove dobe. — 1821. † Pisatelj Janez Debevec v Žužemberku. — 1848. Radečki zmaga pri Vincenci. — 1889. † Gospodarski pisatelj Janez Belec pri sv. Duhu nad Krškem. — 1224. † Znameniti angleški prirodoslovec Roger Bacon; znan po svojih iznajdbah v kemiji in optiki (povečalna stekla), popravil je tudi koledar. — 1742. V Breslavi se sklene mir med Avstrijo in Prusko. — 1844. † Pesnik in pisatelj Urban Jarnik v Biatogradu na Koroskem. — 1847. † John Franklin, raziskovalec severnega tečaja. — 1859. † Mettenich. — 1864. Renana odstavijo od profesure radi spisa »Življenje Jezusovo«. — 1894. † Pisatelj France Kosar v Iki, životopisec Slomškov. — 1107. Bitka pri Hochburgu ob Unstruti. — 1821. * Anton Cizman v Ljubljani; ravnatelj trgovske in mornarske akademije v Trstu. — 1828. * Peznicar in pisateljica Lujiza Pesjakova v Ljubljani. — 1838. * Pesnik Anton Umek-Kiški na Okiču pri Boštanju na Dolenjskem. — 1864. Vhod cesarja Maksimilijana v Meksiko. — 1886. † Bavarski kralj Ludovik II.

Godovi prihodnjega tedna:

6. Miljutina, Dobroslava, Zdenek; 7. Robert, Bogomil, Miloslav; 8. Medard, Višeslav; 9. Primož, Cidomir; 10. Dostana, Prelimir; 11. Barnaba, Dušica, Rusmir; 12. Janez F., Dragutka.

Sejmi prih. teden na Gorenjskem:

9. v Kamniku.

Pismo iz Ljubljane.

4. junija.

Gosp. urednik! Vidim, da dobivate venomer pisma z Ljubljane, zato tudi jaz vzamem pero — ker sem že dlje časa na desno stran bolan — v levo roko in Vam pišem tako:

Čez Binkosti, to se pravi, čez Cirknico, Stari trg in Leško dolino so ali nekateri na Snežnik (1796) kakor so mi pravili po — burjo in meglo. Nikar se ne smejajte! Stvar je bila jako resna. Sicer so ali pa tudi turisti iz Zagreba ponjo celo na Triglav, Golico, Stol, in kaj vem, kod se vse naokoli. Na Snežniku so se izkušali v rokoborbi z grozovito burjo; gotovo bolj pametno, kakor da bi ali v Ljubljani v cirkus Copata, sem hotel reči

»Zavatta«, kjer spekulativni tujec norce brije s slovenskim občinstvom. Naše slovenske umetniške predstave zevajo same praznote, naši umetniki se potikajo po tujem, a naši »vrlo zavedni« Slovinci nosijo kar trumoma slovenski denar v žep tistega tujca, ki je svoj prihod v Ljubljano prijavil samo z nemškimi lepaki. — Zato mislim, da je bila ona rokoborba s snežniško bolj izvirna. Snežnik ima najlepšo floro, baje tudi najlepše pečnice, gotovo pa najkrasnejši razgled posebno na morje, katerega pa jaz seveda nisem videl; tudi Snežnika še ne. Pravili so mi, da je bil toliko mráz (+ 4° C), da jim bi bilo piyo skoraj zamrznilo. Ni čuda!

Saj gre celo glas po deželi, da bodo kljub veliki vročini pri nas na Kranjskem kmalu vse slovenske — ali bolje rečeno vse kranjske pivovarne zamrzile. Velik čudež pri taki vročini, ne! Nekateri trdijo, da je to prazna bajka, pa ni. Stvar ima tole resno ozadje: Nemci hočejo Aurovo pivovarno uničiti na vsak način. Boje se je kot najhujše konkurence. To je provzročil bojkot Koslerjevega piva od septembrskih dogodkov sem. Takrat je »Slovenski Narod« napravil veliko napako za slovensko stvar sploh, pripravil pa Aurovi pivovarni le pot izgube, namesto dobička, kakor je »Narod« mislil. Bojkot proti Koslerjevemu pivu je bil iluzoričen; kajti dragonci, bili pijani od tega piva, ali ne bili, bi prav nič manj surovo ne postopali, kakor so. Mi niti v glavo ne pride, da bi zagovarjal Koslerja. Ali ravnotako mi ne gre v glavo, zakaj »Narod« ni obenem bojkotal drugo tuje, izročno nemško-nacionalne pivovarne, kakor Puntigam, Reinighaus, Göß i. t. d. Pri Koslerju se mora vsaj to upoštevati, da ima slovenske uslužbenke, da je pivovarna domače podjetje in da so ravno Slovenci bili tisti, ki so to pivovarno še malo prej povzdigovali do nebes kot — slovensko. Ves svet je seveda mislil, aha, zdaj mora Aurova pivovarna obogateti kar čez noč; vsaj vse vre le k Auru. Niso pa pomislili, da mora pivovarna vsled kartela plačati za vsako od druge pivovarne dobljeno stranko občutno globo — odškodnino, ki se razmeroma nikakor ne vjema z dobičkom. Aurova pivovarna pri tej kupčiji več trpi, nego bogati! A poleg tega, kakor rečeno, si je nakopala najčrnejše sovraštvo ne samo od nemških pivovarn, marveč od celega nemškega »Volksrata«. Napravili so pravcato zaroto proti njej; zraven je baje tudi nemška »Krainische Sparcasse«. Le-tá, tako se pripoveduje, je odtegnila vsem slovenskim namenom že moralno obvezno obljubljeno podporo; tako n. pr. ženski bolnici v Novem mestu 50.000 K, brez katere obljube, bi se bolnica najbrže sploh ne bila zidala. Z vsem tem denarjem, blizu pol milijona, hoče ta hranilnica priskočiti na pomoč zarotnikom. V Puntigamu so najbrže se preveliki reveži, da bi zmogli tako velikansko novo podjetje. Celo akcijo pa vodi ravno pivovarna Puntigam, napravili so preimenniten načrt. Uvaževati je namreč treba, da od kake resne kupčije zdaj sploh še ni govora. Dr. Oražen, kot lastnik Aurove pivovarne, odločno zavrača vsak sum, da bi on storil najmanjši korak v tem pogledu. Biti hoče boj dalje. Tudi Nemci se nikakor ne mislijo na resno kupčijo. To so le inscenirali na prifrigan način potom tistega »glasu, ki gre po deželi«. Namen je prozoren. Zdaj se bliža najboljša kupčija za pivo; odjemalci, če alisijo, da se sklepajo take kupčije v Ljubljani, v Mengišu in Vrhniki, da bo torej odlejal je Puntigam vladal na celem Kranjskem, se gotovo kolikortoliko vznemirjajo, a s tem pa je že poglajeno pot priličnega naskoka nemškega podjetja na slovensko obrt.

Pri tem načrtu Nemci seveda računajo, da se bodo pivovarne morale še pred kako resno kupčijo hočeš-nočeš udati vsaki ponudbi, naj bi bila še tako sramotna zanje. Imajo pa še en načrt »in peto«. Namreč, če bodo videli, da jim ta bajka o kupčiji pokaže fige, vsaj pri res narodnih krogih in krajih, poizkusijo drug naskok na ta način, da vse nemške pivovarne naenkrat znižajo pivo pod tako ceno, da druge manjše v kartelu stoječe naše pivovarne tega sploh ne bodo mogle utrpjeti in bodo morale hočeš-nočeš kapitulirati pred nemškim kapitalom in navalom. In v tem slučaju bo kupčija za Nemce še lažja. To malo, kar bodo z znižanjem cen trenutno izgubili, bodo že z ugodno kupčijo in pozneje z zopetnim povišanjem cen piva prebogato odslužili. Kakor se nadalje čuje, se klerikalno-nemška pivovarna v Mengišu, ki je prva silila v kartel, z vsemi štirimi brani, da bi se ta »kupčija« ne razbila. Da pa je ta kupčija danes le še manever, približno kakor tu začrtan, razsvetljuje najbolj dejstvo, da so lancirali vest o prodaji v »Slovenca«, in »Rdeči Prapor«, dočim dr. Oražen kot lastnika Aurove pivovarne o tem doslej nihče niti vprašal ni, najmanj pa, da bi bil on sam ponadil Nemcem svoje slovensko podjetje.

Kakor rečeno, je danes cela kupčija še manever nemških spekulantov, toda ravno ta glas, ki gre o njej po deželi, naj bi že danes vzbudil ves slovenski narod, da, vse, kar slovansko čuti: na krov, v obrambo zoper nemški naval! Se to malo slovenske in domače industrije, kar je imamo, še to naj pride Nemcem v roke? Sramota bi bila za ves slovenski narod, če bi prišlo do tega, da cesar ne sme priti! Za danes ustavim svoje pero in Vas pozdravlja čez Šmarno goro Vaš Kdo?

Dopisi.

Radovljiske novice.

Dnevi 28. in 29. maj kakor tudi 1. juni so bili določeni naboru za letošnje leto. Cesarstva postava je poklicala te tri dneve iz radovljiskega okraja 499 mladeničev na nabor, izmed katerih jih je spoznala naborna komisija kakor »tavglih« 141, primeroma malo število. To število nama daje upanje, da ne bo kmalu vojske. Omeniti moramo, da so se vsi dešli fantje vedeli kaj dostojno, pridusevanja in preklinjanja ni bilo čuti, pač pa lepo ubrano petje in veselo ukanje. Da ni manjkalo običajnih harmonik in breščnega basa, je umevno. Na teh naborih se vidi, da se naš narod vendar izobrazuje in da nam obeta sedanja mladina lepo bodočnost, ki nam bo dala mnogo samostojnih, krepkih mož. V naobrazbi jih popolni vojaštvo in tujina.

— V soboto 5. t. m. nas obiščejo maturantje pazinske gimnazije pod profesorjem I. Broljha, da polete potem na divno blejsko jezero. Gostoljubno zavetišče jim je zagotovil naš, za vse tako dobro vneti gostilničar R. Kunstelj. O izletu prihodnjic več. Kličemo vrlim hrvaškim in slovenskim mladeničem: Dobro došli!

— Naš vodovod je na porodu. Dobi našačaj na Mošnjah — tako je sklenil deželni odbor, ker je c. kr. vlada zavrnila utok mestnega zastopa Radovljice. Dela so že oddana firmi Rumpel-Dunaj, ki je gradila tudi radovljiski vodovod. Čudom se čudimo, zakaj se ne vpoštevajo slovenske firme, ali vsaj slovanske. Smo pač Slovenci. Da so Mošnjani v istini potrebni zdravega vodovoda, mora nam vsakdo pritrditi, kdor le enkrat vidi, kako vodo morajo piti na tisoče dosli romarji na Brezjah. Upajmo, da se sedaj stori še kaj drugega v korist dohajajočim romarjem.

— V prvi vrsti naj se popravi nekaj ceste in potov, ki vodijo na Brezje. V prvi vrsti seveda občinska pot, ki pelja od glavne ceste Črnivec—Kranj, dalje bližnjica iz Radovljice — posebno oni del od mošenjske cerkve do vrh klanca. To je prava križava pot. Menda ne prihajajo romarji na Brezje samo za to, da se jih muči in skube, pač pa zahteva že čut hvalečnosti, da se jim napravi nekaj človeških pota.

— Mestno županstvo je dalo zabiti most čez Savo, ki vodi preko nje na »Gmajni« pri vasi Mošnja. Ker je most potreben temeljitega popravka in ker služi ravno ta most v prvi vrsti Kamnigorici in Kropi, kjer sede najzvestejši pristaši večine sedanjega deželnega odbora, upamo, da podari majhen odlomek tistih deset milijonov kron, ki jih ima na na razpolago za kmetijske potrebe. Prosimo!

— Čaka nas še izreden užitek ta mesec. 27. t. m. priredi gorenjski odsek telovadnega društva »Orel« javno telovadbo v našem mestu. Upamo, da nas posetijo v tako ogromnem številu, da bomo z veseljem zabeležili ta dan kakor dan »zmage« in »slavja«. Kje se vrši vsa slavnost, prilično. Beležimo le suho dejstvo, kakor vestni poročevalci.

— Veselični odsek za razvitak »Sokolskega« praporja pridno in vestno deluje. Program vsega razvitja je v večini določen, le neke malenkosti se morajo še podrobneje izvesti. Prostor, kjer se vrši narodna veselica in javna telovadba, je že s kličem razdeljen. Izza kulisa lahko povemo, da je za to slavlje najeta polnoštevilna slovenska »Filharmonija«. 11. julij obeta biti pravi narodni praznik za našo lepo Gorenjako, in za to vabimo vse one, ki so dobre volje in ki vedo ceniti veličinski pomen slovenskega »Sokola«, na dan 11. julija v Radovljico. Vobče radovljiski »Sokol« krepko napreduje in je takorekoč srce, iz katerega arkajo moč njegovi trije odseki, izmed katerih se je oni na Bledu že ustanovil kakor samostojno društvo. Pred kratkim je dobil odsek v Kamni gorici najpotrebnejše orodje. Zanimivo in mnogo obetajoče jo bilo gledati brate »Sokole« iz Kamne gorice, ko so prišli po telovadno orodje v Radovljico. Na njih obrazih je bilo čitati, kaka zadovoljnost in kak ponos jih navdaja, ko imajo sedaj svoje — svetlinje. Uverjeni smo, da jih hočejo varovati in čuvoti, kajti predobro pognamo pomos in samozavest gorenjskega — mladeniča.

— Radovljiski »Sokol« se je udeležil tudi pešizleta v Borovlje na Koroško dne 19. maja po lepi deputaciji — 18 bratov. Častno število, ki jasno priča, da se zaveda svojega pomena.

Iz Sele. Občinske volitve 27. maja so se končale z zmago klerikalcev. Kmečka stranka je izvolila le enega odbornika. Volitev je pa lahko prepričala klerikalce, da ljudstvo ni zadovoljno z njih gospodarstvom in da so jih resili le farovski, mežnarski in cerkveni glasovi. V tretjem razredu je imela kmečka stranka 118, klerikalna pa 124 glasov, v drugem prvi 31 in drugi 42, v prvem kmečka stranka 27, nasprotna 34 glasov. Klerikalna volilna komisija je razsojevala pristransko, dovolila voliti našemu župniku dvajsetkrat in tudi drugim župnikom po večkrat. Bile so tudi druge pristranosti in celo očitne goljufije. Zato se vloži ugovor. Četudi smo propadli, smo vendar lahko zadovoljni. Videli smo, da so samo štiri vasi šle v ogenj za klerikalce, drugod so dobili bore male glasov. Z našo stranko

so volili razen enega učitelja sami posestniki in obrtniki. Zato bi bila zmaga gotovo na naši strani, če bi bila komisija pošteno postopala in bi ne bili volilci nekaterih vasi ostali doma. Čast in slava vrlim možem, ki se niso zbal nobenega pritiska, ampak so neustrašeno glasovali za naše moše! Sramota in pomilovanje pa veljaj onim zaslepljenecem, ki so izdali svoje tovarše kmete, ki so se borili za svoje pravice, a so jim ti tovarši padli za hrbet in pomagali kmečkim zatiralcem.

Iz Železnikov. Naš župnik je rekel, da oni, ki so sli v Selca liberalno volit, služijo hudiču, in da naj ti nikdar ne hodijo k šmarncam. Temu gospodu veljaj odgovor: Mi si ne damo od nikogar prepovedovati ne hoditi k volitvi v Selca, kjer smo davkoplačevalci in volilci, ne k šmarncam v cerkev, ki smo jo sezidali mi in naši predniki. Gospod župnik pa naj se vede dostojno, če pride v Selca k volitvi, drugače ga bodo selški volilci naučili dostojnosti. Tu ni na Vipavskem, razumete!

Iz Tržiča. Binkoštni pondeljek je okoli četrte ure zjutraj budil klic »gori!« tržiske prebivalce. Gorela je namreč neka lesena shramba za hišo, v kateri je nemška kavarna. Prihitelo je takoj nekaj mož, kateri so se z vso požrtovalnostjo posvetili gašenju. Čudno se je pa zdelo prisotnim, da je bila požarna bramba tako slabo zastopana, bila je namreč le mala deputacija, obstoječa iz kakih 8 mož. Ogenj bi bilo mogoče pogasiti takoj, da bi bilo takoj zadostno vode pri rokah in bi požarna bramba reševala svojo nalogo. Ali žal se je ta izkazala, da je popolnoma neizvedljiva, biti kos nalogi, katero ji nalaga njen namen. Pripeljali so sicer cevi, brizgalno, lestve, a kaj ko to ni ničesar pomagalo pri celi stvari. Brizgalno so postavili k malemu koritu, kateremu je seveda takoj zmanjkalo vode, tako da ni niti pritekla iz cevi. Zastonj so se ljudje trudili in gonili brizgalno, vse zamanj. Potem so iskali hidrante, a sedaj zopet ni bilo dotičnih priprav, da bi bili vzeli vodo iz vodovoda. Iskali so te potem po celem Tržiču, čakali in čakali nanje, ničesar ni pomagala županova prisotnost, ki se je jezil, ne vemo ali radi nesposobnosti ali radi slovenskega govora in poveljevanja požarne brambe, kajti izkazalo se je pri tem, v koliko je potreben in mogoč nemški jezik pri tem društvu, vnela se je streha dotičnega poslopja. Konečno se je lepo po dolgem iskanju našlo potrebne priprave. Da je bil ogenj v kratkem času pogasjen, ni zasluga požarne brambe, ampak več drugih gasilcev in pa pridnosti žensk iz sosednjih hiš, ki so z vso pridnostjo in požrtovalnostjo nosile vodo iz bližnjih vodnjakov ter na ta način dosti pripomogle, da se je ogenj kmalu udusil. Seveda pri takem obnašanju požarne brambe ni manjkalo takih, ki so delali dovtype, ter takih, ki so se opravičeno jezili na požarno brambo tako, da so gledalci jako dobro zabavali. Ze sam pogled na požarno brambo je marsikomu privabil smeh na ustnice. Opravičeni so bili ti in oni, da posebno se tisti, ki so zabavljali čez njo. Kajti taka izvežbanost požarne brambe, ki ima varovati ognja kraj, ki šteje čez 200 hiš, je pravi skandal in lahko svari len vzgled drugim takim društvom. Tega dejstva nikakor ne oblaži jeza župana Malija nad ljudmi, ki so zabavljali čez požarno brambo. Da ta mož se je spozabil tako daleč, da je na cesti opsoval neko osebo, ki se je baje nepohvalno izrazila o požarni brambi. Rabil je pri tem take izraze, kakršnih se niti njegovi delavci ne poslužujejo in ki so pripravili dotično osebo v dvom, ali je to župan trga Tržiča ali ne. Šele, ko se je spomnila, kako izobrazbo je užil celo svoje življenje, si je lahko razložila njegovo surovost. Da se pa lahko opravičeno zabavlja na požarno brambo in da se njeni člani sami čutijo krive in se sramujejo, naj mu bo v dokaz, kar se je zgodilo isti dan popoldne. Udeležila se je namreč požarna bramba nekega pogreba. A ni šla kakor navadno čez trg v cerkev, ampak le po neki stranski stezi, ker so se člani sramovali in menda hoteli izogniti burnim ovacijam, katere bi jim bili mogoče prirejali srečujoči.

V Kranju, dne 5. junija 1909.

Poljedelski ministar Bráf je predložil v državnem zboru načrt zakona za prodajo živine. To se pravi: Vlada kupčuje z agrarci, da bi jih pridobila za pooblastilni zakon, ki bi ji dovolil skleniti trgovske pogodbe z balkanskimi državami.

Državni zbor je imel v četrtek prvo sejo po binkoštnih počitnicah. Na dnevnem redu je znani nujni predlog dr. Sušteršiča radi ogrske agrarne banke za Bosno. O tem predlogu je vložil tudi češki radikalec Kalina nujen predlog, ter se razpravljala sočasno o obeh. Kakor je znano, se je aneksijski odsek bavil z rečjo, a krščanski socialci, ki so hoteli za vsako ceno rešiti Bienenrthovo vlado, so pomagali ostalim nemškim strankam, odgoditi razpravo v zbornici na ta način, da bi se o sklepu odseka razpravljalo šele tedaj, kadar pride aneksijski zakon na vrsto. Z nujnim predlogom je pa zbornica prisiljena, da se bavi z zadevo. Položaj je za vlado vsekakor kritičen. Da bodo stranke, ki so v slovanski enoti in z njimi socialni demokratje, glasovali za nujnost in za predlog, je naravno. Slišati pa je, da bodo tudi nekatere druge stranke glasovale za nujnost, ker bi jim bilo pač naravnost nemogoče, zagovarjati nasprotno glasovanje. Drugo vprašanje je, kakšno bo razmerje pri glasovanju o predlogu, kjer ni treba dvotretjinske večine in je torej lahko mogoče, da dobi

predlog enostavno večino že zato, ker ima poljska ljudska stranka precej opozicijsko nagnenje in je verjetno, da bodo tudi Rusini, ki niso v slovanski enoti, glasovali za predlog. Če se to zgodi, tedaj ima vlada gotovo nezaupnico.

Včerašnja seja državnega zbora se je vsled za vlado neugodnega glasovanja o bosenski agrarni banki, potem ko so se vršili burni prizori, zaključila in se prihodnja naznani pismenim potom.

Laški kralj bo angleškemu vrnil obisk avgusta meseca; prav tako nemškemu. Ni izključeno, da se sestane tudi s Fallièresom.

Novičar.

Dajmo Nemcem odgovor! Jutri, v nedeljo, dne 6. t. m. praznujejo Nemci dvajsetletnico za nas Slovence pogubnega društva »Zidmark«. Rodila se je misel, da bi se Slovenci ta dan spominjali z dopuščeno osveto na ta način, da se ta dan posveti delu za naše edino obrambno društvo — za družbo sv. Cirila in Metoda. Dijaki neke srednje šole so sklenili prispevati v ta namen K 100—. Vsak Slovenec ali Slovenka naj daruje za našo družbo vsaj 2 vinarja. Vrže jih lahko v družbine nabiralnike, ki so postavljeni po raznih gostilnah ali kavnarh. Ali pa naj kaka narodna gospodična ali gospa v krogu svojih bližnjih nabira v ta namen majhne prispevke. S tem bomo pokazali, da ne znamo samo tarnati o nemški nevarnosti in nemškem nasilstvu, temveč da smo tudi zreli in sposobni za obrambo. Zatorej prihodnje dni marljivo na delo!

Shoda narodno-napredne stranke se vršila jutri popoldne ob pol štirih na vrtu g. Kuharja v Domžalah, kjer govori gg. dr. Anton Švigelj in Adolf Ribnikar, in v Železnikih ob štirih popoldne v salonu g. Gab. Thalerja, kjer govori deželni poslanec dr. Ivan Oražen in dr. Gregor Žerjav.

Občinski odbor kranjski je imel včeraj svojo V. sejo. Po odobritvi zadnjega sejnega zapisnika je vzel na znanje poročilo županovo glede prepuštive potrebnega gramoza za betoniranje novega savskega mostu tvrdki E. Gärtner in ugodil prošnji prostovoljnega gasilnega društva v Kranju glede poprave shrambišča za gasilno orodje v smislu predloga stavbnega odseka; odobril je predlog, da naj se ugotovi prošnji Marije Mayr za koncesijo v svrhu proizvodnje električne sile iz prejšnje Kreuzbergerjeve elektrarne. Nato je sprejel v občinsko zvezo temeljem zagotovila od 29. aprila 1908 c. kr. nadporočnika v 89. pešpolku in učitelja na kadetni šoli v Karlovcu, Josipa Gabrijela Perneta z ženo in hčerko, v smislu zakona iz l. 1896 pa Antona Podgorška z ženo in Kristjana Miheliča, prošnjo Franceta Kavčiča pa je vrnil županstvu, da poizveduje, če je prebival res več kot 10 let stalno in nepretrgoma v naši občini.

Koncert na korist »Učiteljskemu konviktu« se vrši v soboto, dne 19. junija 1909 ob pol 9. uri zvečer v sokolski dvorani v Kranju. Sodelujejo: gospa Anica Pirnatova (mezzo-sopran), gospod Karol Mahkota (bariton), gospod Oskar Dev (klavir), gospod Stanko Sajovic (gosli), godbeni klub »Sloga«, pevski zbor »Narodne čitalnice v Kranju« in učiteljstvo kranjskega okraja. Vsprej: G. Verdi: Overtura k operi »Rigolletto«. Orkester. 2. A. Foerster: »Ljubica«. Mešan zbor. 3. a) Dr. B. Ipavec: »Če na poljane rosa pade«; b) J. Hatze: »Pastir«; sopran-solo s spremljenjem klavirja. 4. J. Aljaž: »Na dan«. Moški zbor z bariton-solo. 5. H. Wieniawski: »Legenda« za gosli in klavir. 6. Dr. A. Dvořák: »Prstan«. Dvo-glasen ženski zbor s spremljevanjem klavirja. 7. E. Adamič: »Zaman pod oknom«. Mešan zbor. 8. a) P. H. Sattner: »Zaostali ptič«; b) P. Čajkovski: Arija kneza Gremina iz opere »Onegin«. Bariton-solo s spremljevanjem klavirja. 9. H. V. Vogrič: »Lahko noč«. Moški zbor. 10. B. Smetana: Zbor vaščanov iz opere »Prodana nevesta«. Mešan zbor s spremljevanjem orkestra. Začetek točno ob pol 9. uri, konec po 10. uri zvečer. Blagajnica se odpre ob pol 8. uri zvečer. Cene prostorom: Sedeži po 2 in 1 krono; stojišča po 60 vinarjev, za dijakke po 30 vinarjev. Z ozirom na dobrodelni namen, se preplačila hvaležno sprejemajo.

Zrelostna pismena matura na cesarja Franca Jožefa gimnaziji v Kranju se je vršila 2., 3., 4. in 5. t. m. Iz slovenščine so dobili abiturientje tele teme na izbor: a) na katere slovenske književnike se spominjamo ob izprehodu po Kranju? b) Kulturne pridobitve Slovencev za vladanja cesarja Franca Jožefa I. c) »Popolnitev bodi moj edini vzor — luč, resnica moje delovanje.« Geslo Kettejevih poezij — geslo našega delovanja v prihodnosti.

Občni zbor ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Kranju se je vršil včeraj. Poročilo nam je obljubljen za prihodnjic.

Zvišane železniške tarife začno rabiti, kakor se poroča z Dunaja šele 1. januarja 1910, ne pa kot je bilo prvotno določeno 1. oktobra 1909.

Procesija in dež. Nakelčanje so na glas, da, kadar prirede procesijo za dež na Primskovo, kmalu dežuje, včasih že isti dan. Ni pa znano, da jo prirede le takrat, ko prične živo srebro padati v barometru. Do četrtka je stal barometer visoko in čeprav je suša zelo občutna, Nakelčanov ni bilo. Kakor hitro je pa jelo živo srebro padati, spomnili so se svoje merodajnosti v deževnih zadevah in danes zjutraj so bili že na Primskovem. Upajmo, da to pot procesija ni bila zaman, kakor lansko leto, radi česar so prišli pri svojih sosedih ob precejšen ugled. Mi jim privoščimo zopet stari ugled, še bolj pa izdatnega dežja.

Nemška neutrpnost na postaji državnih železnic v Kranju. Pod tem zaglavjem prinaša „Slovenski Narod“ v svoji 123. številki neko notico, ki je sicer značilna za naše c. kr. razmere, ki se pa žalibog tiče samo neke osebe feminini generis. Dotična oseba je menda asistentinja in nas zaraditega v političnih vprašanjih prokleto malo ženira. To za zaraditega, ker veli star pregovor, da „riba smrdi pri glavi“, naj se že potem glava slučajno imenuje postajenačelnik Inglišch. To pa omenjamo raditega, ker smo prepričani, da tiči v nastopanju gđ. asistentinje (njen oče je Čeh) lepo pripravljen sistem, ki vsekako ne izhaja od brezpomembne asistentke, ampak od višje strani. Tako n. pr. „smrdi riba pri glavi“, če nam je znano, da je na binkoštno nedeljo letos neki docela brezpomemben železniški sluga, majhne postave in črnih brčič, na kranjskem kolodvoru dvema kmetičema, ki sta si hotela v postajenačelnikovi pisarni najbrže poiskati pravice, zapovedal: „Le notri pojdi, pa da vesta, da bosta nemško govorila.“ Gospodine Inglišch, ali ne smrdi res riba pri glavi, in ker smo Vas čez glavo siti v Kranju, Vas vprašamo: „Quousque tandem?“ Kaj si pa domisljate, če mislite, da boste igrali tukaj vlogo pomemčevalca v izključno slovenskem kraju? Saj vendar dovolj storite za edino zveličavno Germanijo, če se ob svojih prostih urah kot kranjski postajenačelnik v Ljubljani vsedete ostentativno za okno kazinske kavarne, tako da nihče na Vašem germanskem prepričanju dvomiti ne more. Kot c. kr. državnemu uradniku Vam pa v političnih zadevah svetujemo! „Hands off“. Pazite rajši, da se Vam tržiški vlak ne bo kar tako, meni nič tebi nič, odpeljal iz kranjskega kolodvora, kakor se je to zgodilo v soboto, dne 22. m. m. In skrbite rajši, da se ne bode pripetil zopet tak mučen prizor, kakor se je pripetil na binkoštni pondeljek 31. m. m. okoli 8. ure zvečer, ko se je začel gorenjski vlak pomikati proti Ljubljani, dočim so še odrasli in neodrasli potniki, izrecno omenjamo deca, vstopali v premikajoči se vlak. Kaka nesreča bi se bila lahko pripetila, ko pri odprtih kupejih in premikajočem se vlaku ljudje niso vedeli, ali ven ali notri. Vprašajte v tem oziru nekega višjega uradnika nemške hranilnice v Ljubljani in njegovo g. soprogo, kako jima je bilo pri srcu, vstopajočima v premikajoči se vlak. Da, da, riba smrdi pri glavi! Vi ste izposlovali sicer že precej premeščen slovenskih uradnikov, direktne nemške katarske politike pa nam ne boste uganjali, saj v Kranju ne!

Televadno društvo „Sokol“ v Škofji Loki priredi v nedeljo, dne 6. junija t. l. skupno z bratskim društvom Kranj svoj pešizlet v Zabnico, kjer bode ob štirih popoldne javna televadba. Po televadbi prosta zabava v prostorih g. Cegnarja. — Bratska društva v kroju, kakor slavno občinstvo se uljudno vabijo, da se udeležijo izleta. Odhod iz Škofje Loke oziroma Kranja točno ob 1. popoldne. Zbirališče pred društveno televadnico.

Iz Žirovnice. Pretečeni teden je neki avtomobilist št. H. U. 602 vsled silno hitre vožnje in brez znamenja splašil posestnika Rajhu iz Studenčič konja. Imel je naložene deske na vozu, katerega je zvrnil pod cesto in ga večalimani poškodoval. Konj je pustil na licu mesta vso opravilo ter zbežal. Ko bi ne bili takoj pri rokah nekateri, ki so opazovali ves prizor, bi bila gospoda gotovo ušla, tako je pa naznanjena pristojni oblasti. Vprašamo pa oblastva, ali ni za take gospode treba nobenega paragrafa, po katerem imajo previde nejeziti. Zgodilo se je že več slučajev, kako brezobzirno se vozi skozi vasi, tako da se umakne komaj en človek. Odslej bomo posvetili pri nas takemu divjanju več pozornosti.

Čegava bo Sava? Pod tem naslovom piše „Slovenec“: Komisionalni ogled kranjskega okrajnega glavarstva glede savskih yodnih sil, ki je trajal štiri dni, je bil v zadnji petek končan s sestavo zapisnika. Železnisko ministrstvo je poslalo štiri zastopnike, deželni odbor je bil zastopan po deželnem glavarju pl. Šuklju, deželnem odborniku dr. Lampetu, ravnatelju deželnih uradov Zamidi in nasvetniku Klinarju. Obhoda ob Savi se je udeležil dr. Pogačnik. Zastopane so bile dalje prizadete občine in mnogostevilni interese. Ze iz tega se vidi, koliko važnost polagajo odločilni faktorji na to vprašanje, ki bo za kranjsko deželo odločilnega narodno-gospodarskega pomena. Železnisko ministrstvo napenja vse sile, da dobi v roke celo Savo, ne le gorenjo Savo, ampak tudi Savo od Litije do Krškega. Elektrificirati hočejo vse železnice na Kranjskem. Zato se je pa kranjski

deželni odbor uprl z vso silo, ker hoče, da vodne sile naše dežele služijo v povzdigo domačemu gospodarskemu razvoju. Zastopniki železniskega ministrstva so ugovarjali upravičenosti deželnega odbora, da posega v to vprašanje, na kar so dobili od zastopnikov dežele dobro utemeljen odgovor. Jako je presenetila vse brzajavna vest, ki jo je dobil deželni glavar Šuklje, da je Pavšlarju od poljedelskega ministrstva podeljena koncesija za vodno napravo pri Jami, na katero računa železnisko ministrstvo.

Posestvo „Vižence“ nad Cerkljami kupuje živinorejska zadruga za kamniški okraj. Ponudila je že 48.000 K. Hoče tja pošiljati živino v pašo. Bližnji Cerkljanci bili bi nespametni, ako bi pustili, da preide posestvo v drug okraj, posebno ker imajo tudi živinorejsko in še pašniško zadrugo. Paša bode prihajala vedno bolj še v poštev, ker je za dobro in uspešno rejo neobhodno potrebna.

Cestni odbor za okrajni okraj Kranj je imel nedavno dve seji pod predsedstvom načelnika g. Franceta Strupija iz Čirčič. — Pri prvi seji prebere načelnik poročilo državnega tehnika o izidu kolavdacije poprav pri smleškem mostu; končni račun za prvotno proračunjena dela znaša 6594.80 K, na naknadno prirastla dela in za nabavo lesa 1360 K, torej skupaj 7954.80 K, katera vsota se takoj izplača podjetniku z ozirom na solidno izvršitev vseh del. — Odbornik baron Lazarini predlaga, da se ob kraju mestnic pod železno ograjo polože podolžni tramoji, ker je sicer nevarnost za ljudi in živino. Sprejeto. — Za okrajnega cestarja v Predvoru se imenuje Matevž Pavc. — Načelnik poroča o odkupu hiše pri vulgo Šimanu v Stražišču v svrhu razširjave deželne ceste. Ker je lastnik stavil jako visoko ceno za odkup hiše, se sklene, da se nadaljna pogajanja opuste in da se cesta razširi na levo stran v lastni režiji. Ker je svet, potreben za razširjatev na levi strani ceste, last občine Stražišče, je upati, da bo občina podpirala cestni odbor z ozirom na znaten promet in na javno korist. — Načelnik predlaga, da se izplača Jožeta Šetina na Prebačevem za odmaknitev hiše povodom prezidanja v svrhu razširjanja ceste odškodnina 400 do 500 K. Predlog se odkloni. Pač pa naj bi se cesta razširila na nasprotno stran in lastnica k odstopu sveta proti primerni odškodnini, potom politične oblasti prisilila. — Odbornik Ciril Pirc opozori načelnika, da naj bi se cestna obrambena dela na krajih, kjer obstoji kaka nevarnost za ljudi ali živino, vedno temeljito popravljala, predno se zgodi kaka nesreča. Posebno naj bi se gledalo na to pri opornih zidovih, držajih in mostovih. — Poročilo načelnika o izidu dražbe za popravo čirčiskega mostu se odstavi z dnevnega reda, ker se med ponudniki nahaja načelnikov sin, valed česar bi se moral načelnik od seje odstraniti, na kar bi postala seja nesklepčna radi odsotnosti ostalih treh odbornikov. — Druga seja se je vršila dne 1. junija t. l. — Načelnikov namestnik Hinko baron Lazarini poroča o izidu dražbe radi poprave čirčiskega mostu z dne 13. aprila 1909. Delo se odda podjetniku Antonu Daniču v Velesovem. — Pri slučajnosti opozori načelnikov namestnik Hinko baron Lazarini na to, da se v kratkem prične graditi most čez Savo v Tacnu. Cestni odbor za ljubljansko okolico je znižal klanec pri p. d. Kobilarju; železi bi bilo, da tudi cestni odbor kranjski poskrbi za znižanje klanca na okrajni cesti Smlednik—Tacen, kar bi bilo zvezano z malimi stroški. Cesta bi bila potem popolnoma ravna, kar bi jako pospeševalo živahen promet, ki se razvije po dovršeni zgradbi mostu v Tacnu. Zato predlaga, da naj okrajni cestni odbor pregleda dotični del ceste in v prihodnji seji stavi konkretne predloge. Odbornik Ciril Pirc se pridružuje tem izvajanjem in predlaga, da tozadevne krajevne poizvedbe izvrše načelnik, načelnikov namestnik in odbornik Andrej Dolinar. Sprejeto. — Končno predlaga odbornik Janez Kuralt, da se v lastni režiji zniža klanec na okrajni cesti Kranj—Medvode v Podrečah in da se napravijo poleg bivšega kamnoloma na Jami ob okrajni cesti držaji. Sprejeto.

Z vlaka je padel na Javorniku železniški uslužbenec Mohorčič. Prepeljali so ga v bolnico.

Nevednost ali zlobnost? V Vintgarju je na električni napeljavi citati naslednje svarilo: „To tikanje te ispeljave je smrtno nevarno.“ Skoro ni verjetno, da je ta spakedrani napis sad nevednosti; najbrž izvira iz zlobnega nagiba, osmešiti slovenski jezik. Po naši sodbi je odgovorno za te napise okrajno glavarstvo, ki je pri kolavdaciji imelo dolžnost paziti tudi na to, kako je preskrbljeno za javno varnost. Zato se obračamo do okrajnega glavarstva s pozivom, naj poskrbi, da se bodo napravili v pravilni slovensčini.

Neznani utopljenec. Na Jesenicah so našli prošli teden neznanega utopljenca, ki je moral biti že več mesecev v vodi.

Utonil je vsled nepredvidnosti staršev ali otroškega varuha 2letni sin Franca Šiharla iz Lipnice pri Radovljici. Dobil ga je domači hlapec v živinskem napajališču v Kolnici.

Iz šolske službe. Na mesto obolelega nadučitelja g. A. Sonca je postala supletinja v Železnikih gđ. Ter. Rant.

V nedeljo, 6. junija, vsi Dolinci, v Rateče! Ta dan priredijo klasična jezeroma in v Rateče slavna „Glasbena Matica“ iz Ljubljane svoj običajen izlet. Gotovo se Vam bode nudila prilika naslajati

se ob krasnih spevih našega najpopolnejšega glasbenega društva.

Poštni urad v Belpoči daje v zadnjem času poštne nakaznice v povsem slovenske Rateče samo z nemskim besedilom. Kaj pa zopet to?

V Ratečah imajo pa res krepke fanti! Na nabor je šlo devet fantov, in v vojake so jih potrdili 5. Čast taki srenji, a staršem takih fantov pa ni prav, ker izgube tako svoje delavne moči in oporo starih let.

Z izleta na Bled. Celjski Slovenci so minole praznike napravili v lepem številu izlet na Bled. Mislili so, da se bodo navžili ne samo svežega gorskega zraka, ampak da se bodo vrnili v Celje še bolj okrepčani v narodnem čustvovanju. Pa kako so bili razočarani, ko niti v eni gostilni in prodajalni na cellem Bledu niso mogli dobiti vžigalic Ciril-Metodove družbe, ampak so jim povsod ponujali le „obmejne“ in pa Südmarkine, češ, da tako hočejo — „gospodje“. — Daleč smo prišli! (Opomba uredništva. K tej notici, katero je priobčil te dni „Narodni dnevnik“ v Celju, pripomnimo, da je ravno na Bledu prav mnogo narodnih trgovcev in gostilničarjev, ki iz lastnega nagiba brezdomno prodajajo Ciril-Metodove vžigalice, ker se čutijo in so narodnjaki. Imen menda ni treba navajati, ker so daleč naokrog kot taki znani.)

Imenovan je naddavkarjem davkar Viktor vitez Andrioli v Trzinu.

Poročil se je v Trzinu železniški inženir g. Leopold Aufrecht z gđco Marijo Rabič iz Trziča **Vodne sile.** Deželni odbor je sklenil, predložiti deželnemu zboru zakon, s katerim se vse vodne sile v deželi izreko za deželno last.

Slovenske lovec opozarjamo, da pride v najkrajšem času lov občine Dovje (Mojstrana) na dražbo. Ta lov je bil doslej v rokah gospodov ki domačemu ljudstvu in slovenski turistiki v narodnem oziru niso bili naklonjeni. Zato bi bilo želeli, da pride ta lov v slovenske roke, ki bodo varovale slovenski značaj naših divnih gorenjskih planin. Lovišče Dovje obsega nekaj nad 10.000 ha in je glede gamsov eno prvih lovišč ne le na na Kranjskem, ampak v Avstriji sploh. Znamenite gorake doline Vrata, Krma in Kot nudijo divjačini idealno udobna bivališča, zlasti gamsom. Mežaklja pa posebno divjim petelinom in ruševcem.

Zgorol je precejšen del smrekovega in bukovskega gozda v bližini Koroške Bele. Zažgali so bržkone otroci. Škoda znaša nad 1500 K.

Državna železnica res prav lepo skrbi za potujoče občinstvo, zlasti na progi med Ljubljano in Podnartom. Večinoma je premalo voz, da morajo ljudje natlačeno stati kakor sardale.

Nesreča vsled avtomobila. Dne 19. m. m. je peljal Drešar s Svetja neko bolno žensko v Ljubljano. Nad št. Vidom v Mednem ga sreča avtomobil in vozniku se je splašil konj in začel divjati. Voznik je ranjen, ženska je dobila hude poškodbe, tudi konj se je precej razmesaril in voz je popolnoma razbit.

Nabori v okrajnem glavarstvu Kranj. Uspeh naborov v kranjskem glavarstvu je tale: Za sodni okraj Skofja Loka se je vršil nabor dne 17., 18. in 19. t. m.; prvi dan je bilo poklicanih 166 mladencev, k polku potrjenih 30, k nadomestni rezervi 17 (skupaj 30 %); drugi dan poklicanih 168, k polku potrjenih 44, k nadomestni rezervi 20 (skupaj 37 %); tretji dan poklicanih 68, k polku potrjenih 18, k nadomestni rezervi 8 (skupaj 38 %). — Za sodni okraj Kranj je bil nabor dne 21., 22. in 24. t. m.; prvi dan poklicanih 121, potrjenih k polku 27, k nadomestni rezervi 13 (skupaj 33 %); drugi dan poklicanih 145, potrjenih k polku 31, k nadomestni rezervi 18 (skupaj 33 %); tretji dan poklicanih 82, potrjenih k polku 19, k nadomestni rezervi 8 (skupaj 32 %). — Za sodni okraj Trzin so imeli nabor dne 26; poklicanih 110, potrjenih k polku 22, k nadomestni rezervi 10 (skupaj 29 %).

Uradne vesti. V zadrugi register se je vpisala tvrdka: Živinorejska zadruga v Predosljih, reg. z. z. o. p. in izbrisala tvrdka „Mlekarska zadruga v Kranjski gori“ radi likvidacije in opusta obrata.

Škriatinka. V Sori se je pojavila med šolsko mladino škriatinka. Okrožni in okrajni zdravnik sta odredila, da se s šolskim poukom preneha. Odrejene so stroge naredbi, da se bolezen ne raznese v okolico.

Velikodušno darilo. Pred kratkim na Dunaju umrl učitelj g. A. Lipovec je naklonil v svoji oporoki ubožnemu zakladu občine Koroška Bela 500 K in dijaškemu podpornemu društvu v Kranju 500 K.

Dijaške kasarno zgradi na Poljanski cesti v Ljubljani Marijanišče, kjer bodo imele sestre nad 100 gimnazijskih dijakov na hrani. Ko bode zgradba gotova, se pa prične lov na dijake.

„Slovenska Matica.“ Veliki slovenski zemljevid, ki ga izda „Slovenska Matica“ stane za društvene člane 5 K za nečlane 6 K. Denar je pošiljati naprej. Na naročila brez denarja se ne more ozirati.

Nekatero občine na Gorenjskem so izdale ukaz, da morajo posestniki po velikosti svojega posestva nabrati primerno množino hroščev in oddati županstvu. Ta ukaz je velike praktične važnosti, ker se na ta način pokonča velikanška množina teh škodljivcev. Večji posestniki so jih morali nabrati 5 do 7 mernikov, kar gotovo ni malo.

Kmečka posojilnica in hranilnica v Cerkijah je vpeljala prav lične hišne hranilnike za varčevanje mladini in delavcem. So prav trdni in masivni, ter je v njih denar varno shranjen pred uzmoviči. Ključke hrani posojilnica in se mora hranilnik prinesiti v urad, da se denar ven vzame, katerega se nato vpiše v hranilno knjižico in obrestuje po 4 1/2 %. Kdor hoče hranilnik, prejme ga od posojilnice na ta način, da vloži vlogo najmanj 4 K, katere se takoj obrestujejo in je last vlagalca. V slučaju, če bi se hranilnik izgubil ali pokvaril, tedaj služi ta vloga kot varščina, če se pa hranilnik vrne, se vloga izplača z obrestmi vred. Ta način varčevanja je posebno pripraven za mladino. Želeti je, da se oglasi kmalu čim več odjemalcev.

Četki prospekt Kranjske gore. Letoviško društvo v Kranjski gori je izdalo letos v jako priročni in priporočljivi obliki prospekt Kranjske gore v češkem jeziku in ga obenem priložilo »Alpskemu vestniku«, ki ga je razposlal vsem svojim naročnikom. Prospekt je jako dobro sestavljen in ima v kratkih besedah označeno vse, kar hoče tujec vedeti o kakem letovišču. Pričakovati smemo, da ta akcija društva ne bo ostala brez uspeha in da se bo že letošnje leto Kranjska gora lahko ponasala z izredno velikim številom tujcev.

Ženska Ciril-Metodova podružnica na Jesenicah je imela dne 23 m. m. v Višnarjevi restavraciji »Golica« 1. letni občni zbor. Zborovalke je pozdravila predsednica gospa Višnarjeva, na kar sta poročali tajnica in blagajničarka. Vrtarica gđ. Angela Rekarjeva je v lepih besedah navduševala zborovalke k vztrajnemu, požrtvovalnemu delu. Potovalni učitelj glavne družbe Ante Beg je v daljšem govoru razlagal pomen in potrebo obrambnega dela. V odbor so bile voljene večinoma dosedanje moči, in sicer: predsednica ga. Marija Višnarjeva, podpredsednica ga. Apolonija Vokova, tajnica ga. Micika Pšenica, namestnica ga. Terezija Bizjakova, blagajničarka ga. Adela Balohova, namestnica ga. Marija Mesarjeva; odbornice: gđ. Angela Rekarjeva, ga. Marija Klinarjeva in ga. Josipina Podpačeva; namestnice gospe: Marija Krivčeva, Marija Jeraša in Matilda Ham. Pregledovalki računov gđ. Rozika Klinarjeva in ga. Ana Bokalo. Delegatini za glavno skupščino sta gospa predsednica in gđ. Angela Rekarjeva. Jeseniška podružnica je vzor ženskih podružnic. Članic ima nad 50, med temi 7 ustanovnic. Prvo leto je imela kron 1221-80 dohodkov. Požrtvovalne članice skrbijo posebno lepo za ondetni otroški vrtec ter so priredile lani Miklavžev večer z obdarjenjem vseh otročičev.

Vzgojevališče za perutnino je zgradil v Sp. Šiški pri Ljubljani g. Anton Krapš. Otvorjeno bo še to poletje.

Prvo slovensko društvo perotinarjev in rejcev vseh malih živali v Ljubljani priredi v soboto dne 5. junija 1909. ob 8. uri zvečer v dvorani »Mestnega doma« v Ljubljani javno predavanje o perotinarstvu, opremljeno z zanimivimi skioptiskimi podobami, ter drugi dan to je v nedeljo, dne 6. junija 1909 ob 1/2, 10. uri zjutraj v hotelu »Ilirija« Kolodvorska ulica št. 22 v Ljubljani svoj III. redni občni zbor. Ker bodeta predavanja in občni zbor velevažnega pomena za nadaljni uspešni razvoj prepotrebne, prvega in edinega slovenskega društva za perotinarstvo in malo živinorejo, rabi podpisani odbor vse č.č. Člane društva in zanimance vse slovenske maloživinoreje, da se predavanja in občnega zbora tembolj zanesljivo udeležijo, ko jim je v to sedaj podana ugodna prilika, ker se je društvo ravno v boljšo priročnost svojim članom presešlo iz oddaljenega Tržiča v osredje naše mile slovenske domovine, v — belo Ljubljano. Odbor.

Znižane cene šolarjem na državnih železnica. Opozarjajo se merodajni krogi, da je v osebnem tarifu državnih železnic določilo, po katerem plačajo šolarji - izletniki do 20. leta polovično, otroci pod 10. leti pa četrtinsko vozne cene. Na vsakih 10 izletnikov pride pa še enajsti zastoj. Na to se večkrat pozabi, in ljudje preveč plačajo, ali imajo neprijetne sitnosti pri železniških osebnih blagajnah.

Pašniška zadruha za Cerkije in okolico, reg. zadr. z omeje. zavezo, je vpisani v zadržni register. Prva na Kranjskem te vrste.

V Črnem vrhu nad Idrijo so ustanovili novo kmečko posojilnico in hranilnico. Načelnik je g. Fran Zagoda, posestnik v Zadlogu.

Družbi sv. Cirila in Metoda je poslal g. A. Gabršček, tovarnar v Gorici letos že drugi prispevek 200 K od mila, ki se prodaja v korist družbi. — Iskrena zahvala!

Z Bleda. Nove, lani na jesen postavljene hiše oziroma vile, ki bodo sprejemale tujce pod svojo streho. Popolnoma so že pripravljene sledeče po strašnem požaru prenovljene, oziroma na novo sezidane hiše in vile v Gradu: Peter Dolar (Klemenc) št. 8, Andrej Gogala (Toncelj) št. 9, Matej Ulčar (Pogačar) št. 16, Anton Kralj (Tavčar) št. 90, Franc Gogala (Ribič) št. 40, Jakob Kokalj (Bežkova) št. 75, Vinko Šoklič (Rodar) št. 73, Jožef Gogala (Por) št. 89 in 33, Anton Potočnik (Štof) št. 34, Meta Ferjan (Otavnikova) št. 39, Jan. Čop (Kajževce) št. 10. V kratkem je dovršen hotel gospe Marije Potočnik (Flegarija) št. 29, vila Ant. Slivnik (Tonc) št. 28, Peter

Torkar (Lovrin), Fr. Marolt (Por pod lipo) št. 37. Ako se izpeljejo vsled regulacije določene ceste, bo pogorela vas Grad vsa premlajena in prenovljena. — Nekateri posestniki so vsled regulacije silno hudo prizadeti, tako n. pr. Urh Vovk (Žnidar) št. 35, Jož. Mežan (Zakopar) št. 13, Ana Kristan (Zvanka) in Ivan Zrimec, mesar, če se bode moral umakniti s svojim gospodarskim poslopjem.

Razpis nadučiteljske službe v Krminu. Na zasebni ljudski šoli družbe sv. Cirila in Metoda v Krminu na Goriškem, ki se razširi s novim šolskim letom v dvorazrednico, se razpisuje definitivno nadučiteljsko mesto s sledečimi prejemki: plače letno 1400 K, naturalno stanovanje oziroma stanarine 300 K, opravilne doklade 150 K. Prosilci naj svoje, s potrebnimi spričevali opremljene prošnje predložijo vodstvu družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani do 15. junija 1909. Pripominje se, da imajo prednost oni prosilci, ki so zmožni tudi italijanščine.

165. odborova seja »Slov. Matice« dne 22. maja 1909. Predsednik se spominja smrti Matičnega dobrotnika g. P. Drachslerja ter poroča, da je Matica vnovič vložila prošnjo za državno subvencijo, oziroma za zvišanje subvencije. Srednjesolskim dijakom se je naklonilo blizu sto garnitur lanskih publikacij za polovično ceno. Gg. poverjenikom se je poslal poziv za nabiranje odjemalcev zemljevida, za neko doplačilo morejo naročniki dobiti zemljevid prilepljen. — Gradivo za tehniški slovar je po večini izpisano. — Za krajepisni odesk dohaja več gradiva. — Pravila za organizacijo znanstvenega dela so nujno potrebna. V kratkem se bo vsrila anketa o zgodovini umetnosti. — Nabiranje gradiva za »Slovensko narodopisno botaniko« (bajke, vraže, rastline pri obredih i. t. d.) se organizira. — Izvoli se dosedanje predsedništvo in dosedanja uprava. — Držeč se oferiranih cen, odda odbor v smislu natečaja tiskarnam tisk letošnjih knjig. Za ceno natečajnih spisov se izvoli posebna jurij; natečaj sam se podaljša do konca maja. Došel je prevod »Konrad Wallenrod« Dr. K. Glaser ima prevedene Shakespearjeve drame Makbet, Krotitev zle žene, Vesele kumice vindzorske, Kaj hočete in Otelo. »Slovenska Matica« in »Matica Hrvatska« izdasta letos skupno spis o ilirski dobi »Stanko Vraz« iz peresa prof. dr. Drechslerja. Plačalo je doslej le 829 članov; po pravilih je treba članarino plačati do 1. julija.

Kuga v Peterburgu. V Peterburgu so zasledili tri slučaje sibirske kuge.

Pod vlak se vrgla 15 letna služkinja Roza Augustin na progi med Bruenom in Mödlingom. A stroj jo je vrgel tako na progo, da je šel vlak preko nje, ne da bi jo bil poškodoval. Smrt je iskala baje zaradi slabega postopanja od strani gospodinje.

Francoska zastava na gnojšču. V Reimsu na francoskem je nataknil neki Grimpert francosko narodno trobojnico na gnojšču pred svojim dvoriščem, ko je ravno korakala mimo kompanija vojakov. Poveljujoči poročnik Passon jo je dal odstraniti, nakar je Grimpert častnika ozmerjal. Proti Grimpertu se je uvedlo kazensko postopanje; pri sobotni razpravi je bil oproščen z motivacijo, da častnik nima policijske oblasti, da torej Grimpert ni žalil javnega organa v izvrševanju službe.

Telefon brez žice iz Evrope v Ameriko. Z brzojavom brez žice napreduje z roko v roki telefoniranje brez žice. Poskusi, ki so se izvedli za oddaljenost okoli 300 km, so se dobro obnesli. Sedaj pa ima nastati telefonična združitev z Ameriko. Kakor javljajo francoski časopisi, je sklenila francoska vlada z Amerikancem de Forestom dogovor, po katerem ima biti v teku dveh let uvedeno telefonično združenje Eiffel-jevega stolpa z hišo ameriške družbe Equitable. Če se ta načrt posreči, imel bo kaj daleč segajoče posledice.

Ponenrečena Zeppelinova vožnja. Zeppelin se je v noči od sobote na nedeljo podal na daljši zlet v smeri proti Berlinu. Berlina pa ni dosegel, ker je pošel bencin, dve uri pred Berlinom se je obrnil zopet proti svojemu zletišču ob Bodenskem jezeru, ki ga pa tudi ni dosegel. Tik pred ciljem je močan sunek vetra butil balon s tako silo v večerje drevesa, da vsled velikih poškodb več dni ne more kvišku. Vzlic te nezgode pomenja ta dolgi zlet velik uspeh; največ, kar je bival doslej neprenehoma v zraku, je 13 ur, sedaj pa je bival v zraku nepretrgoma 39 ur. Vsi udeleženci vožnje so nepoškodovani.

V Londonu je nastala čudna moda. Lepe in visoke dame iz izvestnih krogov imajo v naročju malega medveda, ko se peljejo v svojem vozu. Zahteve po malih sibirskih medvedih so tako velike, da jih naročajo londonski trgovci telegrafčno. Ta moda ostane menda v svojih mejah v Londonu in ni se skoraj bati, da pride tudi v naše kraje.

Samomor poslanca. V Peterburgu se je usmrtil poslanec dume Pergament, eden kadetskimi voditeljev in najboljši govornik v gosudarstveni dumi. Justični minister je dan poprej predlagal, da ga duma izroči sodišču, ker je pomagal neki Olgi Stein pri njenem begu iz Rusije.

Vilice — luksus. Vse, kar je ob svojem času postalo novo, redko, ali pristopno le zgolj nekaterim ljudem, smatralo se je za izobilje — luksus. Dežnik je bil v svojem času smatran istotako za

luksus, kakor vilice. V beneški Ravni 12. stoletja se je smatrala uporaba vilic za pregrešno, prenapeto in kaznivredno dejanje. Grška kraljčina, ki je postala dožetova soproga, je pripeljala s seboj iz Grške v Benetke (na Laškem) prve vilice ter zbudila s tem začudenje in osupnenje, ker je to — tako piše zgodovinar — bilo protivno Bogu in ljudem, ne hoteti dotakniti se jedi z rokami marveč jo nesti v usta s takšnim orodjem.

:: Našim rodbinam priporočamo ::
Kolinsko cikorijo!

Frano Omersa v Kranju prodaja dobro in po ceni železno in špecijalno blago, vlitte kotle Maria Zell, orodje za obrt, gospodinjstvo in kmetijstvo, sveže seme, travnato, detelje, lucerne in domače.

JOS. WEIBL

J. Spreitzerjev naslednik

LJUBLJANA,

Slomškove ulice št. 4.

Stavbeno-umetno in konstrukcijsko inženjirstvo.

Žično omrežje na stroj, ograje na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne križe, štedilnike i. t. d.

Špecijaliteta:

76 52-11

valjični zastori (Rollbalken).

Sivalni stroji in kolesa

Tovarniška zaloga

10 52-21

Iv. Jax-a v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporoča svoje najbolj priznane

šiv. stroje in kolesa

Ceniki na zahtevanje zastoj.

Večkrat premirano!

Glinaste peči 138 52-4

štedilnike, banje za kopeli, kakor tudi kipe, vaze in druge glinaste izdelke v vseh barvah, trpežne in cene priporoča

Avgust Drelse

prva in največja tovarna peči in glinastih izdelkov v Ljubljani.

Zlate svetinje: Berlin, Pariz, Rim itd.

Nab olše kosmetično

zobočistilno sredstvo

Seydlin

Izdelovatelj

O. Seydl

Ljubljana, Spital.-Stritar. ul. 7

77 52-6
Dobri se
v lekarni
šatnik

V Newyork

Canado

Juž. Ameriko

Odhod iz Ljubljane vsak torek.

Pozor!!

12 52-41

Samo 6 dni

voziyo francoski brzoparniki La Provence, La Savoie, La Lorraine in La Touraine iz Havre v Newyork. — Najkrajša črta. —

Veljavne vozne listke in brezplačna pojasnila daje konc. potovalna pisarna

Ed. Šmarda, Ljubljana

Dunajska c. 18, nasproti znane gostilne „pri Figovcu“.

Trgovina na lepem prostoru
je na razpolago, ako hoče kdo ustanoviti

filijalko.

Pojasnila daje upravništvo „Gorenjca“. 157

Travnik naprodaj.

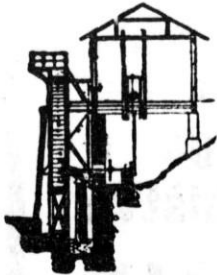
Več parcel dobro zagnojenega travnika v Brezjah (Kranjsko polje) proda iz proste roke za v last trvdka

J. & A. Majdič, Kranj.

Plača po dogovoru, tudi na obroke. Kupci se vabijo prihodnji pondeljek, dne 14. rožnika ob 3. uri popoldne na lice mesta. 159 2-1

G. Tönnies

v Ljubljani 52-11 89

tovarna za stroje, železo in kovinlvarna priporoča kot posebnost žage in vse stroje za obdelovanje lesa. Francis-turbine osobito za žagine naprave zvezane neposredno z vratilom. Motorje za bencin in surovo olje, najcenejša gonilna sila.

Mastin

doktorja pl. Trnkóczyja krmilno varstveno sredstvo se dobiva pristno pri trgovcih le pod imenom **Mastin**. Previdni kmetovalec ga primeša k rmi vsaki domači živali. Najvišje medalje na razstavah in tisoči zahvalnih pisem pričajo o velikih uspehih, ki se dosežejo z mastinom.

Tovarniška zaloga: 26 12-10
Lekarnar Tróczy, Ljubljana.

Zobotehnični atelje Otton Seydl

v Roosovi hiši nad prodajalno
v Kranju.

ZOBOVJA, tudi ne da bi se odstranile korenine, z ali brez nabno plošče, iz KAVČUKA, kakor tudi ZLATA, dalje VRAYNALNICE in OBTURATORJI se izvršujejo po NAJNOVEJŠIH METODAH. 78 52-23

Sprejemne ure vsako nedeljo in pondeljek od 8. ure dopoldne do 5. ure popoldne.

Vir zdravja so brezalkoholne pijače med katerimi zavzemajo iz **Maršnerjevih**

šumečih limonadnih bonbonov

(okus malin, citron, jagod, češenj in češminj) pripravljene 97 10-10

ŠUMECE LIMONADE

prvo mesto. — Samo pristne, ako imajo to varstveno znamko. Letna poraba več kot 40 milijonov komadov. Edini izdelovalec: Prva češka akcijska družba orientalskih slaščic in tvornic čokolad

K. Vinograd, prej A. Maršner.

Glavna zaloga na Dunaju:

Josip Katz VI., Theobaldgasse 4

Naznanilo in priporočilo.

Slavnemu občinstvu naznanjam, da sem oddal g. Antonu Valjavcu v najem svojo dobro znano

gostilno v Rakovici pri Kranju

postaja So. Jošt.

Obenem se tem potom najtopleje zahvaljujem vsem svojim gostom za izkazano mi naklonjenost in prosim taiste, da jo ohranijo tudi mojemu nasledniku, ki bo po svojih najboljših močeh izkušal ustrezati vsem potrebam. Točil bo pristna vina, vedno sveže pivo in imel na razpolago gorka kakor tudi mrzla jedila.

Za mnogobrojen poset se najuljudneje priporočata

F. Indihar
lastnik.

160

Anton Valjavec
gostilničar.

Popolnoma varno in najbolje naložite svoj denar v

Kmečki posojilnici v Ljubljani

(nasproti Figovca :: v latni hiši :: Dunajska cesta.)
Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.

Vlege se obrestujejo po 4 1/2 %.

!! V kmečki posojilnici je naloženo !!
:: že nad 15 milijonov kron. ::

Rezervni zaklad čez 800.000 kron.

Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov. Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je 40 vpeljal hišne nabiralnike vlog. 26-16

Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Od c. kr. namestništva oblastveno dovoljeni urad za revizijo in reklamacijo tovarnih listin vseh vrst in pisarna za poizvedbo tarifov

L. Jandl Trst

prevzame brezplačno revizijo vseh tovarnih listin proti 30% deležu najdenih diferenc.

Doposljite nam torej takoj franko vaše tovarne listine letošnjega leta in v treh dneh dobite poročilo o rezultatu revizije. 14 52-29

Loterijska srečka dne 30. maja t. l.
Gradec 76 66 59 9 40

Električna gonilna sila.

Tovarna oljnatih barv, lak in firneža

Brata Eberl

črkoslikarja, lakirarja, stavbena in pohištvena pleskarja

Ljubljana, Miklošičeve ulice 6, nasproti hot. „Union“

Ustanovljeno 1842. Telefon 154. 52-40

Največja tovarniška zaloga slamnikov

za dame prazni od K 1.— naprej

„ „ lišpani „ „ 3.— „

„ gospode „ „ —80 „

„ deklice „ „ —60 „

„ dečke „ „ —40 „

Prepričajte se o znatno nizkih cenah!

Za gospode vedno v veliki izbiri od najcenejše do najfinerše izbire. 127 13-8

Cene brez konkurence! Postrežba znano solidna!

Na debelo in drobno pri

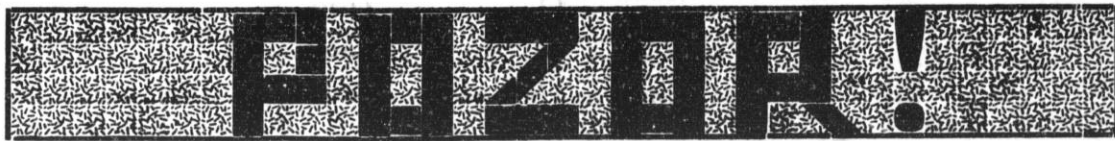
Anton Adamič
KRANJ, Glavni trg

modna, galanterijska in norimberška trgovina.

Vsak dan sveži

SLADOLED vseh vrst

151 3-2

se dobi v kavarni „Prešern“ - Ljubljana.

POZOR! SLOVENSKO PODJETJE! POZOR!

Slavnemu občinstvu se uljudno priporoča dne 11. februarja 1909 na novo otvorjena velika manufakturna trgovina

Franc Souvan, sin - Ljubljana
v stari Souvanovi hiši na Mesnem trgu št. 22.

Ponudimo vsako poljubno množino:

161 10-1

Zarezane strešnike (prve vrste)

(za privezati in pribiti na late, terej popolnoma varno proti nevihti)

zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče za tlakanje cerkva, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & KOMP. :: Ljubljana

Na zahtevo pošljem takoj cenike in prospekte brezplačno.

Zobozdravniški obotehniški :: atelje dr. Edvard Globočnik

v Kranju

1 52-39

Je od 16. septembra 1908 slav. občinstvu na razpolago

**vsaki dan in
tudi v nedeljo.**

Tovarna za gospodarske stroje

išče

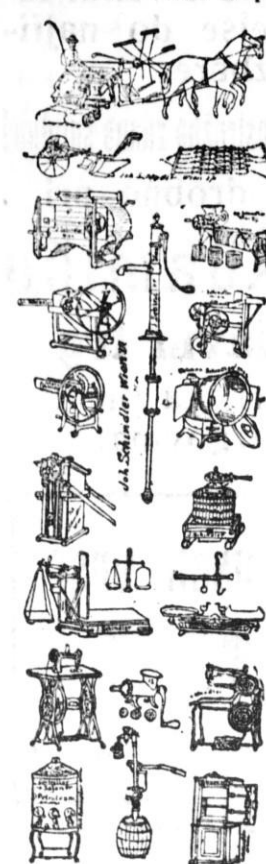
141 5-4

pridne, solidne potnike.

Cenj. ponudbe pod „U. U. 5“ na Henrika Schaleka, Dunaj I., Wollzeile 11.

Ivan Schindler, Dunaj

III./1. pošilja že veliko let dobro znane stroje vsake vrste za poljedelske in obrtne potrebe, kot:

mline za sadje in grozdje, stiskalnice za sadje in grozdje, škropilnice za trsje, poljska orodja, mlatilnice, vitle, trijerje, čistilnice za žito, luščilnice za koruzo, slamo-reznice, stroje za rezanje repe, stiskalnice za seno, mline za golanje, kotle za kuhanje klate, sesalke za vodnjake, sesalke za gnojnice, železne cevi, vodovode i. t. d.

Od sedaj vsakomur po zopet zdatno znižanih cenah: ravnotako vse priprave za kletarstvo, sesalke za vino, medene pipe, gumijeve ploče, konopljene in gumijeve cevi, priprave za točenje piva, skrinje za led, priprave za izdelovanje sodavode in peničih se vin' stroje za sladole, mline za kavo, dišavo i. t. d., stroje za delanje klobas, tehtnice na drog, namizne tehtnice, stebarske tehtnice, decimalne tehtnice, tehtnice za živino, železno pohištvo, železne blagajne, šivalne stroje vseh sestavov, stroje in orodja za ključavničarje, kovače, kleparje, sedlarje, pleskarje, vse pod dolgoletnim jamstvom po najugodnejših plačilnih pogojih, tudi na obroke. Ceniki z več kot 400 slikami brezplačno in franko. Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku. Prekupcem in agentom posebne prednosti!

Piše naj se naravnost:

94 20-6

Ivan Schindler, Dunaj III./1. Erdbergstrasse 12.

Steckenpferd lilijino mlečno milo

58 42-17

Najmilejše milo za kožo
:: kakor tudi za pege. ::

Dobiva se povsod.

Slovinci, ne zabite družbe
SV. CIRILA IN METODA

Zaloga vsakovrstnega
● **lesenega, železnega** ●
in poblazinjenega pohištva
Puc & Comp.
v Ljubljani, v Kolizeju, na Marije Terezije cesti št. 11

Josip Pogačnik

krojaški mojster v Radovljici

priporoča cenjenemu občinstvu

svojo delavnico v izdelovanje vseh vrst oblek za gospode, uradniških uniform, salonskih, turistovskih in loyskih oblek ter ogrinjal.

Vedno bogata zaloga angleškega, francoskega in brnskega sukna. — Naročila se izvršujejo po najnovejšem kroju točno in ceno ter se sprejemajo popravila.

Specijalist v izdelovanju frakov in salonskih sukenj.

Zajamčena je vestna izvršitev naročenega dela natančno po meri in izbranem kroju ter po želji naročnika. — Kdor si želi nabaviti elegantne, fine, obenem trpežne in vsem zahtevam ustrezajoče obleke, naroči si jih naj pri tej tvrdki in postal bo stalen naročnik.

86 52-13

Keil-ov lak

139
6-5

najboljši lak za tla iz mehkega lesa.

Keil-ova bela prevlaka (glazura) za umivalne mize 90 vin.

Keil-ova pasta za čevlje po 30 vin.

Keil-ov lak za zlatenje okvirjev 40 vin.

Keil-ovo leščilo za pode 90 vin.

Keil-ov lak za klobuke v različnih barvah.

ima vedno v zalogi trdka

Franc Dolenz v Kranju.

Črnomelj: Anton Zure;
Idrija: Val. Lapajne;
Kamnik: Ed. Hajek.
Kočevje: Franc Ley.

Ljubljana: Leskovic & Meden.
Novo mesto: I. Picek.

Postojna: Anton Ditrich.
Radovljica: O. Homann.
Škofja Loka: M. Zigon.
Zagorje: Rih. E. Mihelčič.

5 52-47

Največja trgovina na Gorenjskem.

Rudolf Rus

urar v Kranju

poleg lekarne.

Ustanovljeno leta 1885.

Velika zaloga vsakovrstnih ur, zlatnine in srebrnine ter optičnih predmetov. Popravila točno in ceno. Najnižje cene.
Priznana izborna blago.